mladi su pozvani

21204

mladi su pozvani

OPATIJA — 1963

KNJIŽICE „IZ ŽIVOTA"

NIZ III. KNJIGA BR. 1.

S dopuštanjem
redovničkih i
crkvenih Poglavara

Izdaje: SREĆKO CETINIĆ, Opatija, Rakovčeva 12
Odgovara: ROBERT BAĆVARI, Opatija, Rakovčeva 12

Tisak: Tipografija Đakovo, VI. 1963.

predgovor

Priroda je stvorila — kroz dugu i mučnu povijest — čovjeka — radnika. Svi se divimo tehničkom napretku koji je čovjek postigao svojim radom. Čovjek sve više vlada zemljom, morem i svemirom pomoću suvremene tehnike, koju je stvorio svojim umom i ustrajnom voljom.

Tako je uostalom Bog sve uredio, kada je stvorio čovjeka.

Bili bismo nepravedni, kada bismo ostali samo na toj tvrdnji o čovjeku radniku, jer bismo mogli misliti, da se čovjekov napredak kreće samo na području, na kojem se iz dana u dan uzdiže materijalni standard života.

Ne! Čovjek je stvorio velebna djela, možda čak i vrhunaravska djela, na području kulture. Opravdana je tvrdnja, da je priroda stvorila — kroz dugu i mučnu povijest — i kulturnog čovjeka.

Jedno, samo jedno, priroda nije uspjela postići od čovjeka. Priroda nije nikada stvorila dobrog i moralnog čovjeka. Sama priroda ne će toga nikada dostići ni umnim ni fizičkim silama.

To nam pokazuje iskustvo života.

Ukoliko tehnika, umjetnost i nauka više napreduju, utoliko sve manje ima dobrih i moralnih ljudi. Nažalost ima ih sve manje i manje. Sebičnost, mržnja i pokvarenost sve više osvajaju modernog čovjeka.

U evoluciji ljudskoga roda potrebna je još jedna karika, ako se čovjek želi održati na ovoj zemlji, ako hoće izbjeći sukobe, koji mu prijete uništenjem. Potrebno je stvoriti moralnog čovjeka. Potrebna nam je dobrota. Daleko više, nego tehnika, umjetnost i kultura.

Mladi su pozvani!

Pozvani su da traže nove putove. Putove, koji će nas dovesti do tog uzvišenog, rekao bih, kozmičkog cilja života.

Čovjek je slobodno biće. Hoće sve sam doživjeti, iskusiti. Današnja mladež pogotovo. Ona kida s prošlošću i smjelo traži nove putove. Ti su putovi često nama starijima nerazumljivi. Pa tu mladež nazivamo i atomska mladež, jer je eksplozivna kao i atom i puna snage, da učini sve što zamisli.

Uvjereni smo da će eksperimenat, koji je poduzeo današnji čovjek u potrazi za istinom svršiti s Kristom. Jer Krist ima snagu, koju nitko drugi nema. To je idealna sila, koja je jača od mržnje; to je istinska dobrota, koja je jača od zloće.

Vjerujem, da će ta Kristova snaga privući današnju mladež mnogo jače i neposrednije, nego što je privukla nas starije.

Vjerujem, da su upravo mladi pozvani, da povedu modernog čovjeka ne samo putem tehničkog i kulturnog napretka, nego u prvom redu putem moralnog napretka po Kristu. Današnja će mladež ponovo naći Krista i dati ga drugima.

Za to nam treba odvažnih mladića. Treba nam idealnih mladića, koji će shvatiti veličinu toga poziva i potpuno mu se posvetiti.

Posvetiti mu se ne samo u pojedinim časovima života, nego sistematski, promišljeno, u staležu, koji je i ustanovljen zato, da se brine za moralno uzdizanje čovjeka; za uzdizanje čovjeka prema vječnim idealima Kristove Ljubavi.

To je svećenički poziv! Težak doduše, ali uzvišen i zato privlačiv.

»Pokvarenom vremenu u prkos«, tako je govorio neki mladić naših dana, kad je ulazio u bogosloviju.

»Dali smo našoj zemlji suputnika«, rekao je neki suvremeni ruski književnik, »ali tko će dati suputnika našem srcu?«

Suputnik naših srdaca je Krist. Budi to i ti, dragi mladi nepoznati čovječe! Budi, kao Kristov zamjenik, suputnik svojoj braći ljudima. Budi takav, ako imaš za to sposbnosti, i ako te Krist i njegova Crkva na to pozovu.

† Frane Franić
biskup splitski i makarski

upitnici poslije filma

Prvi susret.

Branku još nije 16 godina, ali je već zrio i ozbiljan dečko. Ne zaustavlja se samo na kričavim bojama vanjštine nego nastoji zagledati i ono, što drugi ne uoče.

Tako i večeras! Upravo je izišao iz kina. Sam se zaputio kući. Ulice su tihe, mjesečina je tek tolika, da ne mora tražiti kuda ide, nego se može predati svojim mislima. A imao je i o čemu razmišljati...

Zanimljiva je glavna ličnost toga filma... Svećenik je... Nije obučen kao svi drugi ljudi... Pače kao da mu je odijelo i malo neobično... Dosta vremena gubi da izšaputa molitve iz knjige, što je naziva brevijar... Živi sam... Svakako je siromašan...

A ipak je sretan... Ne bi se htio mijenjati ni s kim drugim!

Mnogi ga gledaju s nepovjerenjem, kao da ih se ne tiče... Pače se nadaju, da će ga jednoga dana nestati! Skupa s onim, što on naučava... Izgleda im kao neprijatelj progresa, životne radosti...

A ipak ga u svom srcu poštuju...

Zove se Dumoulin.

Svakako, ovaj je svećenik Dumoulin sila. Neka mu je žena povjerila novac. Bila je uvjerena da će joj ga on najbolje čuvati... Da, to svi osjećaju, da se mogu

mirne duše povjeriti svećenicima, bez straha od prevare i grabeža... I ako se nađe koji, da učini to nedjelo, takvih je malo... Manje — nego u deset drugih staleža skupa.

Zvonar je nanjušio... Čekao je zgodu, da se dočepa toga novca... I eno, upravo je uočio gospođu, kako je došla župniku da podigne svotu... Dočekao ju je na zgodnu mjestu i dotukao... Novac je uzeo sebi... A nju povukao u ropotarnicu...

Zatim se mirno i odlučno zaputio do župnikove sobe i cinički zatražio ispovijed.

Svećenik ništa ne sluteći, stavio je štolu na sebe, sio na stolicu da sasluša ubojicu...

Priznao mu je sve... I kako je ubio ženu... i kako ju je orobio... Ali je dodao, da mu to povjerava u svetoj ispovijedi... I da mu želi zatvoriti usta ispovjednom tajnom... Znao je, propalica, vrlo dobro, da su svećenikova usta zatvorena s obzirom na svetu ispovijed i s obzirom na ono, što čuje u ispovijedi...

Sumnja je pala na svećenika... Došlo je do suda... pred sudom je svećenik šutio... I onda, kada se ubojica pojavio kao svjedok protiv njega... I onda, kad je podigao ruku da potvrdi krivo svjedočanstvo svetogrdnom zakletvom... A sudac je nešto slutio... Postavljao je vrlo određena pitanja... Zanimao se, da li se kod njega netko toga dana u sobi ispovijedao...? Da li mu je nešto o tom poznato, barem izdaleka, u vezi sa svetom ispovijedi...? Ali su usta svećenikova ostala zapečaćena.

Konačno je sudac ustao... U šutnji groba odzvanjale su njegove riječi osude na doživotnu robiju u Novoj

Kaledoniji... Na paklenim otocima skupa s najvećim zlikovcima... Pod suhu giljotinu...

I na te strašne riječi odgovor je svećenikov bio — šutnja. Radije sve dati, ili sve izgubiti, ali ispovjedne tajne oskvrnuti nikada... Nikada!

Tajna...

Pojava svećenika bocka, draška naše doba. Romani ili filmovi, koji izabraše svećenika za svoga heroja, imali su golem uspjeh. Svi mi znamo, više ili manje jasno, da ne bismo na isti način živjeli, kada na svijetu ne bi bilo svećenika... Želimo, da svećenik bude nepogrešiv, zato jer je svećenik...

A s druge strane... Zašto onda ljudi tako nerado primaju, kad čuju, da se mlad dečko zaputio prema tome svetom staležu? U najmanju ruku se jako začude, kada ih mladić ostavlja i svoje korake usmjeruje prema zgradi sjemeništa... Kada bi htio postati mehaničar, inžinjer, advokat ili liječnik, to bi bilo logično... Ali svećenik!!! To ih šokira... A zašto?

Ima u tome nešto neshvatljivo. Još uvijek Isus Krist ima toliku snagu da djeluje na mlade, te ih iza toliko stoljeća kida iz kruga najblještavijih svijetlih nada i povlači prema oltaru, prema ispovjedaonici, prema siromašnim bolesnicima...

Tu je neka tajna na dnu... Isplatilo bi se naći rješenje... Malo se pozanimati za taj tajantveni stalež... Istražiti njegove dubine... Riješiti njegovu zagonetku... A možda i svoju vlastitu... Tko zna...

Branko se našao u svojem dvorištu. Zvijezde su mirno gledale odozgo očima stoljeća, a mjesec se nekuda

žurio kroz oblake... Tko zna, možda i ovoga časa osvjetljuje gorsku stazu, kojom se stari svećenik približuje bolesniku na smrtnoj postelji...

Misionareva molitva.

Kada se Branko raspremao, pogled mu slučajno pade na jedan časopis. Dobio ga je danas od kapelana. Listajući ga naiđe na naslov: Misionareva večernja molitva... Sastavio ju je naš poznati misonar, koji danas živi u Bošontiju u Indiji.

Zainteresiran, počne čitati!

»Isuse, sjedim evo sam samcat pred zemljanim oltarom ove male seoske kapelice. Svijetlo uljane svjetiljke titra i poigrava se na slamnatom krovu. Sparna je noć. Komarci zuje i grizu...

Već sam mnogo dana na pohodu mojih udaljenih sela. Umoran sam i gladan danas. A i groznica me trese. Isuse, uhvatila me želja za čašom hladne vode, za jednom narančom da si utišam žeđ. Ljudska slabost, Spasitelju, oprosti mi...

Mala svjetiljka kao da je jače zasjala. Pogled mi pada na Tvoj križ. Na Tvoje Srce probodeno. Na Tvoje ruke probodene. Tvoje ruke uvijek raširene da nas sve zagrliš. I neka se sreća proli mojim bićem. Groznica, i glad i žeđ, i komarci, kao da svega nestaje... Kako li sam sretan Isuse, kako je divno klečati pred oltarom Tvojim sam samcat u ovoj tihoj noći. Titrati i goriti, i na koncu za Tebe izgoriti, kao ona mala uljena svjetiljka na oltaru.

Hvala Ti, Isuse!

Na ljudsku govoreći, ostavio sam sve i rod i dom — kad me je ono majka po zadnji puta zagrlila i poljubila — kad sam posljednji put s parobroda gledao one drage krševe Dalmatinske — kad sam se po zadnji put ljuljao na tvojim valovima nezaboravni Jadrane! Ostavivši sve, koliko si mi Ti u svojoj ljubavi dao!

Hvala Ti, Isuse na ovom svetom svećeničkom i redovničkom zvanju! Hvala Ti za radosti i utjehe! Hvala Ti na križevima i nerazumijevanju ljudi!

Hvala Ti i za nezahvalnosti onih, koji su mi za svu svećeničku ljubav uzvratili prezirom, posmijehom, Judinom izdajom. Hvala Ti na porugljivom smijehu mladića, hvala Ti na preziru glavara sela, na klevetama izdajničkih usta.

Čaša mlijeka...

Hvala Ti Isuse, na čašici mlijeka, koju mi je dao mali Josip Šanto, kad i sam u svojoj bolesti ničega nije imao. Hvala Ti na šačici riže i paprenoga »torkarija«, kojim su me naši siromašni očevi i majke, otkidavši i od svojih usta, počastili.

Hvala Ti od srca na ovom svetom zvanju! Hvala Ti, Isuse, na Tvojoj Majci, koju si mi dao kao Majku moga svećeničkog života, na čiji blagdan Prikazanja u hramu, tamo pred 20 godina, Ti si mene posvetio za žrtvu u hramu Tvome; u hramu moje braće ljudi — ljudi koji Tebe ljube, ljudi, koji Tebe mrze! Hvala Ti Isuse, na svemu...

Kod oltara Tvoga...

Dok tijelo groznicom gori i ruke dršću, kod oltara Tvoga Ti me čuvaj; kod oltara Tvoga, Veliki Svećeniče, Bože moj, Bože, koji rasveseljuješ mladost moju.

Pred oltarom Tvojim nek izgori ova uljanica svećeničkog mi života, nek se ugasi daleko od buke svijeta, daleko od ljudske utjehe, sred onih dragih Sunderbanskih džungla.

Nek goreći izgori pred ovim živim hramovima Tvojim, pred kolibama Tvojih sirotana...

Pravi Dalmatinac...

Koji znaju ovog misonara, a on nije još star, znaju ga kao pravoga, živoga, vatrenoga, duhovitoga, veseloga Dalmatinca. I to od onih od Metkovića.

Kad je u društvu o. Ante, onda je ondje i smijeh.

Kad je on u zajednici, onda se uvijek ondje nešto kreće.

A sav svoj idealizam, svu svoju vrelu narav, daje za duše braće po Kristu. Blago Njemu, on zna za što je živio, i za što živi... Neki mladići uludo troše život, a ne nađu sreću. On je najdivnije uložio život i našao je sreću... Ovdje sreću Božje miloti i zadovoljstva u srcu, a u vječnosti tek...«

I da bude sretan!

Kad je Branko ležao na svojem krevetu, dolazile su mu na pamet slike ovih dvaju svećenika! Heroja svoje vrsti. Onoga heroja šutnje i poštivanja svoje savjesti,

a ovoga heroja ljubavi prema bližnjemu. Različiti su i po krvi i po govoru i po načinu života. Ali ima nešto što ih spaja...

Izrazio je to o. Ante! Daleko u Indiji... Izgubljen u džungli, među zvijerima i među stranim ljudima, bez plaće, on govori: »Hvala Ti, Isuse, od srca na ovom svetom zvanju«. Da, ljubav prema svom zvanju! To ih spaja.

Uistinu je to sveto zvanje, koje čovjeka i u ovakvim prilikama usrećuje. I posvećuje. Koje bi zvanje dalo snagu jednom našem čovjeku da ide tako daleko... Da sve ostavi... Da se nikada ne povrati... Živi u najskrajnjoj žrtvi... I da bude sretan...? Sigurno nijedno osim svećeničkoga...!

Sad shvaćam zašto je govorio sveti Franjo: Kad bih sreo anđela i svećenika, ja bih najprije pozdravio svećenika, a onda istom anđela. To bih i ja isto učinio... Sigurno... Ali zar samo to...?

Zašto ne bih i ja bio...

Neki se neodređeni osjećaj uvukao u dušu... Ali ga više nije mogao Branko rasčlaniti... Umor ga konačno obvlada i on zaspi čvrstim snom...

utrka mopeda

BMW od 250 kubika vodi.

Lete danci kao sanci, a godišta kao ništa!

I prvi razred gimnazije je napokon utonuo u oblake prolaznosti. Iza tolikih mjeseci pomrčanja sunca, konačno je ono i gimnazijalcima ogranulo na njihovu nebu... Sjajno i plameno!

Ferije su! Zlatni dani!

Ovaj ih je puta Branko dočekao posebnim veseljem. Dogovorio se s nekolicinom svojih kolega, da će mopedima proputovati jedan dio naše domovine. Prvi im je cilj župa, u kojoj će Biskup održati krizmu...

S njima će putovati njihov mladi kapelan... On ima motor! I to BMW 250 kubika. Prvorazredno vozi... Ali je obećao da ne će juriti. Moći će ga svi na svojim motorićima slijediti.

I kolona od 9 motora je krenula prašnom cestom. Prvi vodi mladi, svježi kapelan. U kožnatom odijelu, s kacigom na glavi i zaštitnim naočalima izgleda kao pilot... Pa i jest on pilot! Jer je vođa duša... A duše nisu navezane na motore i prašnjave ceste, gdje svaki čas može doći do defekta. Daj nam Bože, što više ovakvih pilota...

I bez defekta kolona je stigla do svoga cilja prvoga dana.

Sveta je krizma sretno prošla. Ali uzbuđenje je tek sada počelo. U četiri sata poslije podne bit će velika utrka mopedima. Dečki, koji su došli s kapelanom, izazvani su od domaćina. Po dvojica sa svake strane... Pista je dugačka tri kilometra. A prolazi upravo pokraj župnoga stana. Skupilo se mnogo svijeta. Znatiželjnici su otkrili da se na prozoru ne nalaze kao promatrači samo svećenici, nego i Biskup.

– Nisam mislio, da će Biskup pokazati zanimanja za naše krntije, ali mi je drago... To znači da ne lebdi negdje u oblacima, nego da je blizu nas i da nas razumije...

Na startu su se pojavila četiri motora. Među njima i Brankova »Munja«. Već je nekoliko puta s njom dobro prošao, pa se nada, da ga ni sada ne će osramotiti...

Najozbiljniji njegov protivnik bio je neki mladić, koji je nazvao svoj motorić »Brzi đavao«. Dok su još vršili probu, uvidio je Branko, da je to dobar vozač, a i motor mu je jurio, kao da mu sam đavao daje gas... No, ništa, vidjet ćemo... Ne ću se predavati...

Grozničavo je očekivao Branko znak za start. Konačno se potrese zastavica. Njegova »Munja« sijevne pokraj gledalaca i nestane je iza prvog zaokreta... Domala više nije bilo ni prvoga ni drugoga suparnika... Ali »Brzi đavao« bio je za pola točka pred njim. I nikako da ga prestigne...

Evo konačno i zadnjega zaokreta.

– Dragi Bože, pomozi mi da pobijedim đavla, uzdahne Branko; nije ni slutio, da je zapravo izmolio dobru strelovitu molitvicu.

Rudi se s »Crnog đavla« u jednom času okrene, i kad primijeti, da ga Branko nastoji zaobići, potjera prema vanjskoj strani, da mu presiječe put. Ali u zadnjem djeliću sekunde uspjelo je Branku kliznuti pokraj njega. »Crni đavao« je tim manevrom izgubio nešto dragocjenog vremena, i doskora je morao gledati — stiščući zube od muke — kako je Branko doletio na cilj za punu dužinu kotača prije njega.

— Hura! pobijedio sam! Klicao je Branko iz punih pluća. Svi su mu čestitali. Ljudi iz publike, ali i stari vozači i šoferi. Branko se osjećao ponosan i sretan kao kralj.

Možete na me računati.

Iznenada mu se približi jedan kolega pa mu šapne u uho:

— Kapelan je rekao, da moraš doći u župni stan.

— A što ću ondje?

— Ne znam!

Malo se prestraši, kad ga je kapelan predveo pred Biskupa.

— Ja ti moram čestitati, reče Biskup smiješeći se. Znaš, baš mi je drago, da si pobijedio!

— On nije baš potpuno fair, i to ga je upropastilo.

— Na utrkama nikad nije drugačije. Ali uz potreban oprez moguće je pobijediti, zar ne moj prijatelju?

— Svakako, gospodine Biskupe, potvrdi Branko sjajnih očiju.

— No sad se nadam, da ćeš ti na velikoj trci života prema Bogu također izići pobjednik. Ovakvih mladića kao šta si ti, ja bih trebao... Stoga sam uvjeren, da ćeš mi postati dobar pomagač u trci života...

Branko se ogleda oko sebe malo nesigurno i opazi kapelana, koji je dobro znao, da ga baš ne bi mogao u svemu preporučiti za uzor drugima. Ali mu s njegove strane nije prijetila nikakva opasnost. Kapelan je mudro šutio...

— Svakako, Preuzvišeni, na mene možete računati!

— Ja to uzimam ozbiljno!

— Slobodno, možete, potvrdi Branko...

Ulje na vatru...

Navečer je Biskup imao u dupko punoj crkvi propovijed. Branko nije mogao odvratiti očiju s njega. Hvatao je svaku riječ. Govorio je, upravo kao da samo njemu govori...

Biskup nije pripovijedao nešto staromodno! Sumorno i otegnuto. Nego mladenački, svježe... Nikada Branko još nije čuo takvih riječi. Biskup je otvoreno iznosio među mlade krizmenike probleme svoje biskupije. Znao je, da su mladi zapaljeni vatrom Duha Svetoga, pa se nadao, da će ove riječi pasti kao ulje na žeravicu njihovih srdaca...

Biskupova propovijed

Pred nekoliko godina buknuo je požar u dućanu. Za čas je sva kuća bila u plamenu. Ukućani jedva spasiše život i uzdahnuše od ganuća, kad opaziše, da su svi sretno izmakli.

Najednom prodre krik užasa kroz mnoštvo, i sve se oči okrenuše prema najgornjem prozoru. Mališ od 10 godina, blijeda lica i očiju punih strave uzalud nasto-

jaše da probije željeznu rešetku na prozoru. Dirljivo pružaše ruke vapijući za pomoć, dok se crveni jezici plamena dizahu sve više i više, da ga za koji čas obuhvate u ognjeni zagrljaj.

Odvažni ljudi jurnuše da spase dijete, no odvratiše ih drugi, koji su bili jednako srčani, ali su dobro razumjeli, da to znači zaludu stavljati vlastiti život na kocku. Već gore stepenice, i krov se može svaki čas srušiti. Pomogao Bog siromašnom djetetu, i bile mu kratke muke...

U taj čas dotrči neki vatrogasac i pohrli u gorući plamen. Grobna tišina zavlada u mnoštvu. Snažni ljudi odvratiše pogled, jer se nitko nije nadao, da će opet vidjeti toga junaka. Malo zatim iz tisuću grla provali urnebesni poklik, jer se na prozoru pojavio hrabri čovjek, a dječak mu se prilijepio za junačka prsa. Brzo podigoše ljestve za spasavanje, i za nekoliko se časaka nađoše i spositelj i spašeni na sigurnom tlu. U taj mah se sruši krov uz velik štropot...

Spasiti duše!

Bio je to plemenit čin, i svi su se s pravom divili i čestitali nepoznatom junaku.

No, napokon što je učinio? Spasio je dječaku život, produljio mu ga za nekoliko godina na tom svijetu, koji i u najboljem slučaju uvijek ostaje dolina suza.

A duša? Spasiti dušu? Što to znači? To znači spasiti siromašno stvorenje od bezdanog ponora vječnoga požara... A mjesto toga pribaviti mu blaženstvo za svu vječnost... Zar se ta dva djela mogu usporediti? Ako je plemenito i hvale vrijedno djelo spasiti život, koji može potrajati tek nekoliko godina, što treba istom reći, ako netko spasi dušu od vječne bijede?

Kako bi nam bilo ugodno pri srcu, kad bismo mogli na smrtnoj postelji reći: »Eno u nebu duše, koja bi došla u pakao, da nije bilo mene«! S kakvim ćemo pouzdanjem moći stupiti pred sud Božji, ako budemo mogli reći, da smo u životu spasili makar samo jednu besmrtnu dušu!

10.000 duša.

Tko bi pak mogao izreći, koliko je kadar učiniti za spasenje duša svet i revan svećenik!

Ivan je bio misonar i kroz 20 godina radio je u misijskim krajevima. Konačno iscrpljen povratio se u svoju domovinu Francusku, da tamo dočeka smrt. Govorio je: »Zaista sam malo odviše radio i uništio svoje zdravlje. No, nije mi žao. Poslao sam u nebo barem 10.000 duša.«

Upitali su ga: Ta, kako ih možete prebrojiti?

— Sasvim jednostavno, glasio je odgovor. Pokrstio sam 10.000 djece i odraslih u času njihove smrti. Ovih deset tisuća spašenih bdije nada mnom i mene očito čuva. I kada pokucam na nebeska vrata, kako se nadam, sigurno će me dočekati. Konačno, nešto mi ipak duguju, da su tamo. Čekaju me, i s veseljem očekujem sveti čas, kad ću ugledati svoju obitelj na nebu...

»Nije, mislim, nimalo pretjerano ustvrditi«, reče nekoć torontski nadbiskup Linch, da se po svakom svećeniku, koji je sredstvo spasenja u rukama Božjim, spasi barem 5000 duša, što bi se inače izgubile u vječnom paklu...«

Svećenika ! Svećenika !

Čitatelji života sv. Franje Ksavera sjećat će se, kako je taj svetac uskliknuo, kad je vidio, gdje vrve oko njega pogani:

— Duša! Duša! O Bože, daj mi duša!

Taj poklik treba danas promijeniti u: Svećenika! Svećenika! Pošaljite nam svećenika, jer je žetva obilna, i samo čeka, da je tko pobere. »Pošaljite mi pol milijuna svećenika«, piše jedan misionar iz Indije, »i ja vam obećajem, da ću im svima naći posla u izobilju.«

»Dajte mi 100 svećenika, i Uganda će za godinu dana biti sva pokrštena«, piše jedan biskup crnac iz Afrike.

»Moja župa«, piše jedan misonar, široka je 50, a dugačka 100 milja. U njoj se nalazi 750 mjesta po 500 do četvrt milijuna stanovnika. Da to silno djelo izvedem i obratim ih Kristu, imam samo dva svećenika . . .«

Žetva je velika.

Na svijetu ima danas preko tri milijarde ljudi. Svaki od njih ima besmrtnu dušu, koja je stvorena za vječne žitnice. Katolika ima oko pola milijarde.

Prema proračunu za normalan i uspješan rad na pastoralnom polju mora na svakih tisuću vjernika biti jedan svećenik. Svih katoličkih svećenika ukupno ima na svijetu nešto preko 380 tisuća.

Na temelju ove činjenice sasvim je jasno, da za pravi rad među samim katolicima nedostaje blizu 100.000 svećenika. A tko će voditi brigu još za one dvije milijarde preostalih Kristovih ovaca, koje se nalaze izvan njegova ovčinjaka? A ima ih preko 2 milijarde

samo nekrštenih. Stavite ih jednoga pokraj drugoga, pa će tvoriti crtu dugačku 800.000 milja, tj. mogli bi 32 puta opasati čitavu zemlju. Prolazeći svaki časak pokraj jednog poganina, i to bez prestanka dan i noć, prošao bi mimo te silne procesije točno za sedam godina . . . Tko će ih spasiti ?

Najmanje 500

Zagrebačka nadbiskupija nužno treba najmanje 500 svećenika. Tokom rata mnogi su svećenici poginuli, tako da je preko 50 župa ostalo bez župnika, dok 150 župa nema kapelana, a za vjersku pouku potrebno je najmanje 200 kateheta.

Vjerski život traži osnivanje barem 100 novih župa. Nadbiskupija godišnje ima prosječno deset do dvanaest mladomisnika, a gotovo je toliko smrtnih slučajeva među pastoralnim klerom. Ako bi nadbiskupija imala kroz deset godina dvadest mladomisnika, tek tada bi se donekle podmirile najosnovnije potrebe . . .

Senjska biskupija.

Još je mnogo teža situacija u senjskoj biskupiji, koja broji 250.000 vjernika. Ovi žive u 143 župe, na kojima radi tek 80 svećenika svjetovnih i 122 svećenika različitih redovničkih zajednica.

Od spomenutog broja svećenika mnogi su već ostarjeli i iscrpljeni životnim naporima i bolestima i zbog toga nesposobni da vrše dušobrižničke dužnosti.

Oko sedamdeset župa je praznih. Tamoj e nedavno jedan svećenik upravljao s deset župa. Upravo ova či-

njenica pokazuje nam bolno stanje tolikih župa, koje ostadoše bez svojih duhovnih pastira.

Plamen Duhova...

Zar vas, kršćani, ne boli srce, kad čujete ove brojke? Zar ne osjećate u sebi trunka savjesti, jer ste i vi suodgovorni za takvo stanje? Što ste učinili do sada za svećenički podmladak?

Mladići, što čekate? Zašto trčite lijevo i desno ne znajući kome biste dali svoju mladost? Duše vas zovu! Krv Kristova vas poziva!

Roditelji — da možete vidjeti ljepotu duše, toliko biste se zanijeli, da ne biste ništa drugo od Boga molili nego da vam sin postane svećenik! Ne bojte se djece! Dajte nam djecu. Čim svrše osmoljetku, dobit će najuzvišenije zvanje...

Neka sveti plamen Duhova, koji je danas sišao na vašu djecu, koji se danas zapalio vatru u vašim dušama, mladi prijatelji, prostruji čudnovatom snagom i ražari svećenička i redovnička zvanja u vama. Amen.

Molim te — pozovi me!

Kad je propovijed svršila, Branko je ostao na svom mjestu uza stup. Naslonjen gledao je ravno u svetohranište. U duši su mu se uzdizali plamenovi oduševljenja za Krista, za njegovo kraljevstvo i za duše... Nije ni slutio, kolika je vrijednost neumrlih duša... One su vrednote, koje treba danas spašavati...

A spašavati znači brzo i odlučno raditi... Isto tako kao i danas na utrci...

Rekao sam Biskupu da na mene može računati. Nisam ni sanjao što bi to moglo biti. Mislio sam općenito... Onako neodređeno... Bit ću u životu dobar kršćanin... Ali nisam vidio, što to znači...

Sad vidim, za što mene Biskup treba. Znam, koji je to posao, u kojemu računa na mene... Hvala mu, što nam se povjerio...

Upro je pogled u zlatna vratašca. Nije govorio usnicama, nego srcem... Ali odrešito... Isuse, ja Te molim, pozovi me... Ako je duše spašavati ozbiljan posao... Velik i naporan... Ako se mora za dušama utrkivati... Evo mene, pošalji mene... Od sada ti možeš na mene računati.

Nehotice mu se pogled zaustavio na liku Gospinu. Izgledalo mu je, da se blaženo smiješi. Ona ga je razumjela... I on Nju...

pred podignutim šatorom

Divne su šume...

Kada bi mogle zapjevati šume u planini pod večer, kada se na seoskoj crkvici oglasi zvono na pozdrav Gospi, koju bi melodiju započele? A što bi nam reklo blago rumenilo koje lebdi u zraku?

— Velik si Stvoritelju naš! Nijedan umjetnik ne može na platnu dočarati ono, što si u veličajnoj prirodi stvorio...!

Stada se vraćaju iz planine. Mir se spušta sa sumrakom u tajanstvene šume. Čitava krajina postala je hram Velikoga Boga.

Navečer su se dečki našli pred osamljenim gorskim selom. Ne će se oni svraćati ni u koju kuću. Ta imaju prenosne šatore. Za čas su bile iskopane rupe za kolce, šatorska krila raširena... Privezana za štapiće... I nije prošlo puno vremena, a Jozo je zadovoljno mješao u tavi goveđi gulaš... Večera je slatko prijala... Bistri je izvor osvježio njihova umorna tjelesa...

U selu je zavladala tišina. Svaki je našao prikladno mjesto. Kaput poda se, naprtnjača pod glavu, i dobro! Zrak je čist i svjež. Brzo su neki najumorniji pozaspali, a drugi, koji nisu mogli zaspati promatrali su zvijezde...

Branko nije spavao...

Kako je slatko iza ovakvoga dana jurnjave sjediti i promatrati Božju prirodu! Čovjek ima dojam kao da ga neka nevidljiva ruka miluje toplo i majčinski, kao da mu se uvlači u njedra, pa sve do srca, i otvara mu srce... Otkriva tajne... Često tada probije iz nas i ono, što nikada u svijesti nije jasno zasinulo. Iznenada i vulkanski...

Čovjek osjeća potrebu da nekomu povjeri što još nikomu kazao nije. Ili da pita što mu je dugo zastrto velom tajne i neshvatljivosti...

Branko nije mogao zaspati. Gledao je kroz otvor sjajne zvijezde, a misli su mu se vraćale na dojmove jučerašnjega dana. Najednom primijeti, kako kapelan oprezno izlazi iz šatora.

Što li će on sada? Ugleda ga vani... Mjesečina je bila tolika, da se moglo lako rasaznati... Šeće i moli krunicu...

Nije dugo razmišljao. Iznenada se digne i oprezno klizne uz Miru Bosanca. Izvuče se iz šatora. Na prstima, korak po korak, i evo ga iza ugla. U zgodnom času bane iznenada pred svećenika.

— Tko je? začu se malo zaplašen glas...

— Zar me ne poznate?

— A to si ti, fakinčiću jedan. Čisto si me preplašio... Što ne spavaš? Zar nisi umoran?

— Jesam! Ali mi nikako san ne će na oči... Dozvolite da se s vama također prošećem.

— Vrlo rado! Samo znaš, ja još danas nisam izmolio svoje krunice. Hoćemo li zajedno ovdje šetati i izmoliti, a onda ćemo se i porazgovoriti.

Dok su dečki spavali i sanjali o svojim planovima, svećenik i Branko pozdravljali su poluglasno Veliku Majku na nebesima. Imali su dojam kao da su u crkvi. Vita brda silni su zidovi te katedrale, vite jele stupovi, a goleme grane svodovlje. Pobožno se uzdizala molitva Zvijezdi našega života. da ona usmjeri staze prema onim ciljevima i odredištima, koje je Bog zamislio...

Pater Duval.

— Velečasni, počeli ste nam jednom pripovijedati, o patru Duvalu, ali niste svršili... Kako je on postao svećenik...?

Svećenik je razumio, što mladića zanima. I odlučio se s njim malo ozbiljnije porazgovoriti.

— Znaš za toga francuskoga Isusovca, kako on vrši svoj apostolat kao pjevač. Ulazi s gitarom u ruci u lokale i predstavlja se: Pjevam o Isusu Kristu. Povremeno nastupa na koncertima, kamo njegove ime privuče na desetke tisuća slušatelja, napose iz redova mladeži. Izradili su već na stotine tisuća gramofonskih ploča s njegovim pjesmama, koje ljudi veoma rado slušaju... I kako te pjesme privlače ljude Bogu!...

— Što ga je na to potaklo?

— Jednoga se dana vraćao iz škole s ostalom djecom. Kakvih 300 metara od svoje kuće pod stablom ugleda svoga sumještana. Bio je to svećenik, misionar. Proživio je cijeli svoj vijek kao Božji vjerovjesnik i izgubio ondje zdravlje. Sada je bio u domovini... Taj svećenik naslonjen na bukvu teško je kašljao, a krv mu je navirala iz ustiju. Čim ga je mali Duval ugledao, pođe prema njemu, pa mu rupčićem počne otirati lice.

Naslonjen na njega, svećenik je polako prolazio selom.

— Hvala ti, dijete, što si tako dobar... Vidim, moram skoro umrijeti... Ali me muči samo jedna briga...

— Kakva briga? Možda ću vam je moći olakšati...

— Tko zna... Možda bi i mogao. Ja ću doskora pred Boga, ali htio bih naći sebi zamjenika za moj svećenički i misionarski posao. Bi li ti htio biti misionar?

Stigli su do kuće... Mladi je Duval čuo Božji glas, i nije se oglušio. Objeručke je prihvatio misionarevu oporuku. Misionar je umro utješen, a Crkva je dobila novoga divnog svećenika...

A gdje ima najviše svećenika?

— Koje su zemlje sa najviše svećenika?

— Holandija zauzima prvo mjesto. Ona je dala po jednoga svećenika na 327 katoličkih stanovnika!

Drugo mjesto zauzima katolička Švicarska, koja ima na 430 katolika po jednoga svećenika. Zatim slijede Engleska, Belgija, Kanada, Irska, koje po prilici na svakih 500 katolika imaju po jednoga svećenika. Amerika, Italija, Francuska, Austrija, Španjolska imaju po jednoga svećenika najmanje na 1000 stanovnika...

Spomenute zemlje lako namire svoje potrebe, pa su u stanju da i drugim zemljama pomognu. Među zadnjim zemljama evropskim se nalazi naša zemlja, koja broji do šest i po milijuna katolika a 3 hiljade i osam stotina svećenika. To znači, da na svakog pojedinog svećenika dolazi kod nas 1676 vjernika. To je premalo.

Uoči sada ovo, što ću ti reći. Iz podataka vidiš jasno, da kultura i napredak nisu kočnica razvitka svećeničkih zvanja. Čini se da ih čak i potpomažu. Ta najveći broj svećenika potječe upravo iz najkulturnijih dr-

žava — Holandija, Švicarska, Engleska, Amerika! Zbog toga Crkva sve poduzima, da se što više proširi kultura i naobrazba, jer to također i njoj koristi. Iz redova kulturno zaostalih divljaka ne rekrutiraju se svećenici...

Mladi?

— A da li ima pripravnika za svećenički stalež? Ima li i danas mnogo mladomisnika?

— Ima, i oni osvajaju. Pogledaj samo ovo: Godine 1958. imala je mala Irska na 2,900.000 katolika 401 mladomisnika. Od toga broja ostat će u Irskoj samo 91 mladomisnik, dok ih se više od 300 stavilo na raspolaganje za bilo koju stranu svijeta... Gdjegod je veća potreba. Približno polovica irskih svećenika — oko 5000 — djeluje izvan granica svoje domovine. U poredbi s Irskom moralo bi biti u Hrvatskoj godišnje 577 mladomisnika, a svećenika svega skupa oko četrnaest i po hiljada.

— Idu li i iz drugih zemalja također svećenici u Misije?

— Od trinaest i po hiljada holandskih svećenika izvan granice svoje domovine djeluje gotovo četiri hiljade. A iz Italije poprečno svaki tjedan otputuju po dva svećenika za Južnu Ameriku.

Misionari?

— Kako je danas s misionarima? Ima li ih još uvijek, koji ostavljaju domovinu i odilaze u strane krajeve kao naš o. Ante...?

— Crkva se nikada nije mogla iznevjeriti svojoj evanđeoskoj zadaći. Tako ni danas. Pače, danas ima više

misionara nego ikada prije. Godine 1907. bilo je u svemu 37 i pol hiljada misionara i misionarki. A godine 1957. bilo ih je oko sto hiljada.

— Odakle ih najviše odilazi u misije?

— I opet nailazimo na veliku razliku među različitim zemljama. Najveći broj misionara dala je do sada Francuska — 24%. Ako pak uzmemo u obzir broj katolika, tada na prvome mjestu stoji Holandija, zatim Belgija i Irska. Ove četiri zemlje daju Crkvi gotovo tri četvrtine svih misionara. Svi ostali — Nijemci, Talijani, Amerikanci, Španjolci — daju jedva nešto iznad jedne četvrtine.

— Koja redovnička zajednica danas daje najviše misionara?

— U prvom redu stoje Isusovci! To je i razumljivo, jer su zato i osnovani, da idu u misije i da budu misionari. Svaki šesti član toga Reda je misionar...

— A u misijskim zemljama, ima li ondje domaćeg klera?

— I to je baš ono, što je utješno. Ne samo da ih ima nego njihov broj upravo rapidno raste, te će u dogledno vrijeme moći podmirit veći dio svojih potreba. Indijska pokrajina Kerala ima na primjer toliko katolika, koliko ima Slovenaca, oko milijun i 400 tisuća. U bogoslovijama imaju 686 bogoslova. Samo jedne godine javilo se u sjemenište 214 kandidata, ali poradi pomanjkanja mjesta, bilo je primljeno tek 125. Ostali su otišli u druge indijske pokrajine...

Tko će požeti polja?

— Zadnjih godina upravo se jedan za drugim redaju imenovanja domaćih biskupa, nadbiskupa, pa i kardi-

nala. Postaje sve očitije, da je Crkva uistinu katolička, sveopća.

Inak su potrebe još uvijek veoma velike. Žetva je velika, a poslenika malo. U Japanu, gdje imade priličan broj misionara, otpada poprečno na jednoga svećenika 100.000 ljudi. Na drugim mjestima čak i 150 do 200 tisuća. Zamisli, što bi mogao učiniti samo jedan svećenik u gradu, kao što su Split, Rijeka, Osijek. A takve su redovito prilike u nekatoličkim zemljama...

— Uh, što bi se moglo učiniti, kad bi bilo više svećenika!

— Da, da, baš to! Kad bi bilo svećenika. I to ne samo u svijetu nego i kod nas. Premalo nas je Branko... Biskupi traže svećenika, a nema ih... Narod ih traži, moli i zaklinje, da im se pošalje svećenik, a nema ih... Duše propadaju... Kristova krv ostaje uzalud prolivena... Kad bi čovjek mogao mladima otvoriti oči...! Kad bi im mogao reći: Nemojte živjeti samo za sebe! Veličina života je u tom, da spasavaš druge!!! A toga naš narod treba...

Iz Bosne...

— Zar zaista narod traži svećenike?

— Sumnjaš u to? Poslušaj. U Bosni ostalo selo bez župnika. Čekali su na nj više godina. Na posljetku napisaše biskupu pismo. Mole ga u ime Isusovo, da im pošalje svećenika: Djeca nam umiru bez svetoga krsta, starci bez utjehe. Svoje mrtve pokapamo bez svećenika. A što da kažemo o našoj mladeži? Nitko je ne može umiriti i ukrotiti, jer nema svećenika, koji bi je poučavao kršćanski nauk.

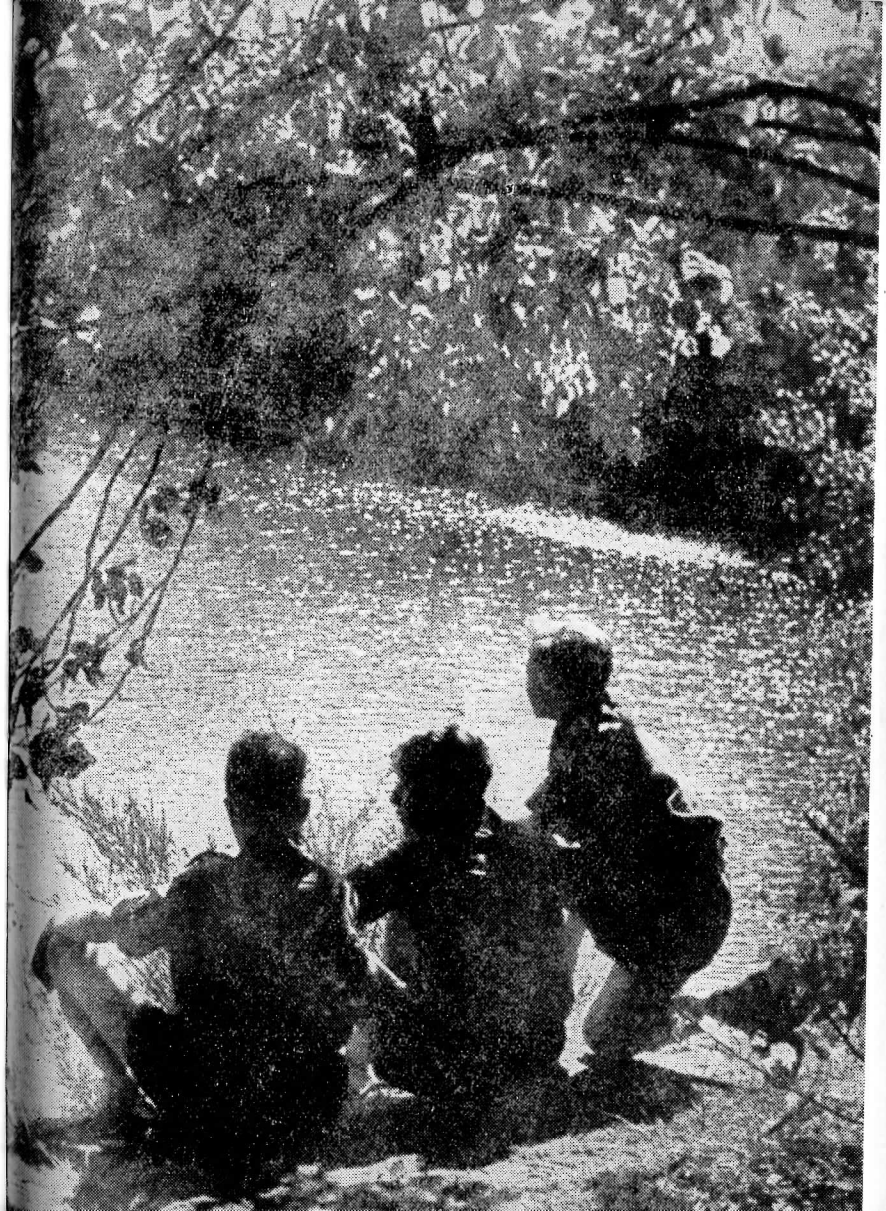

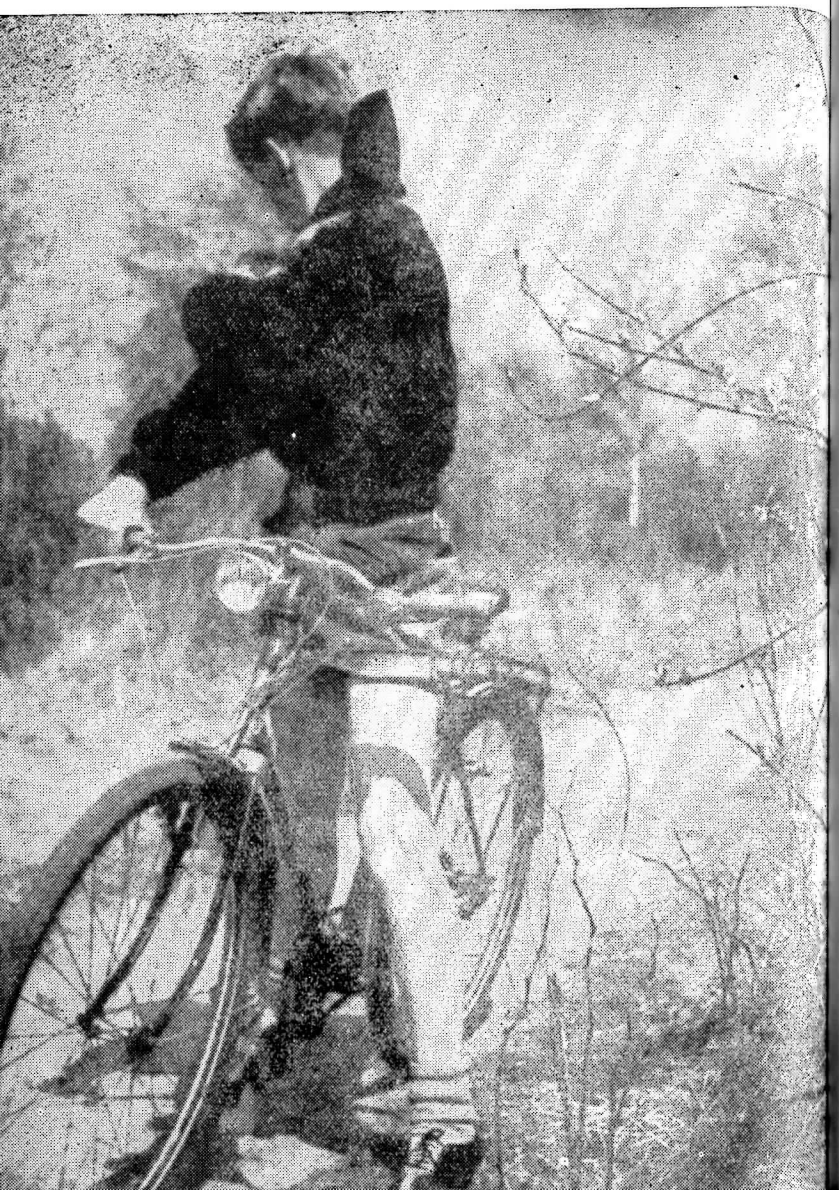

Na koncu lista dodadoše slijedeće dirljive retke: »Preuzvišeni gopodine biskupe! Nađite nam svećenika, gdje god bilo. Ne tražimo niti mladoga, niti zdravoga, neka bude makar i star i bolestan, samo neka bude svećenik. Pa neka bude i slijep, mi ćemo ga voditi za ruke po župi. Neka bude bez nogu, mi ćemo ga na rukama nositi, samo da imademo svećenika među nama...«

Prošla su ta vremena...

Obojica su zašutjela. Ništa se nije čulo, nego tu i tamo lavež pasa i treperenje lišća na obližnjim stablima.

Svećenik je bio veseo, što je prije nekoliko dana baš spremao jedno predavanje o svećeničkom problemu danas, pa je Branku mogao odmah odgovoriti na njegova radoznala pitanja. Slutio je, kako će to ispasti, ali nije htio trčati pred rudo... Samo je podigao oči prema nebesima i u srcu zavapio: Bože, dovedi ovoga mladića do oltara...

Branko je slično molio u svom srcu... Nije se usudio za sada još ništa izričito spominjati, ali je u njemu odluka iskristalizirana, jasna kao sunce: Poći će k oltaru Božjemu...

Ipak ga je još nešto mučilo. Nije htio ostaviti ovo pitanje neriješeno, premda je bilo kasno. Bog zna, kada će opet imati ovakvu priliku.

Svećenici gospoda?

— Velečasni, vi se meni sviđate zbog toga, jer niste nikakav gospodin. Ako treba sjesti na motor, nema vam premca, kad je trebalo crkvu popravljati, bili ste

prvi na skelama... Takvi su i okolni mladi svećenici... Ali u drugim zemljama, da li su svećenici još uvijek natražnjaci, koji nemaju osjećaja za bijedu i sirotinju? Ostaju li oni po strani od onoga velikoga pokreta u svijetu, da se olakša bijeda ne samo čovjekovoj duši, nego i njegovu tijelu...?

— Drago mi je, što si to zapitao. Iznijet ću ti nekoliko primjera, kako danas svećenici dišu. Uostalom to se vidjelo već na Saboru, ali će biti bolje da pođemo u pojedinosti... Na terenu se to kojiput bolje zapaža nego u svečanim dvoranama...

Pođimo u Palermo!

Skočimo u Palermo i pogledajmo, što je neutrudivi i nesebični kardinal Ruffini izgradio posljednjih godina.

Stotine djece u golemim zavodima, hiljade siromašnih mališana u ljetnim kolonijama, selo za beskućnike sa pet stotina stanova, naselje Bezgrješne za beskućnike, menze za hiljadu i pet stotina siromaha, škole i druge ustanove kao da viču — hvala...

Čini se, da je to država činila, a ne jedini svećenik. A mi velimo, učinio je to Krist Isus u svom vjernom nasljedniku.

Okrenimo se u Bolognu.

Gradonačelnik Bologne želi »usrećiti« grad i zato ukloniti vjeru i stari moral.

Znate, tko mu je došao u pomoć, da grad zbilja usreći? Nadbiskup, glasoviti kardinal Lercaro. Osnovao je

ekipu leteće braće, da na svim uglovima grada i biskupije suzbijaju zabludu. Okupio je oko sebe na desetke hiljada bolognske djece i s njima priređuje čudesne i dobrotvorne svečanosti. U godini dana izgradio je cijeli Nazaret za mlade obitelji bez stana. Predao im je 74 stana sa 376 prostorija.

Razbio je bojazan gospodina načelnika, da su svećenici strašila i natražnjaštvo.

Zato je načelnik na njegov imendan prije nekoliko godina dao izvjesiti golem transparent na gradskoj općini: Trebamo ljudi, kao što je Jakov Lercaro.

U prvom redu osjetili su to siromasi,a prije svega onaj Krist, koji ga je uzeo u svoju službu.

Slijedimo primjere...

Ako baciš oko na Montreal u Kanadi i na grad, što ga je sagradio kardinal Leger, koji je i sam radio kao najobičniji radnik, začudit češ se.

U Malagi je biskup Herere podigao na prostoru od pet stotina hiljada kvadratnih metara 2.444 stana, veliku crkvu, sedam škola za 1.400 djece.

U predgrađu Cordobe podigao je slavni brat Albino, biskup dominikanac, pet hiljada stanova sa tri crkve, pet kina, stadion za 11 hiljada ljudi, 50 raznih škola...

Ako se otisneš u Bordeaux, da vidiš djela kardinala Richauda, pa Rio de Janeiro, gdje mladi biskup Helder Camara, diže nova naselja, napokon u Madras, gdje u indijskom stilu biskup Mathias gradi stanove za pet stotina svojih dragih obitelji...

Ako zatim posjetiš bolničke zavode patra Seiningera u Austriji, i [illegible]ugledaš usrećene hiljade bolesnika, ko-

jima je dobri svećenik donio sunce, radost i nadu, ili se brzo uputiše u Japan, gdje glasoviti pater Flaujac podiže razne dispanzere i sanatorije, odatle pojuriš na čas u Braziliju, gdje je otac Lemos izgradio pravi grad ljubavi za gubavce...

Ako bez predrasuda prođeš kroz sve te hiljade različitih socijalnih ustanova, što ih vode Kristovi svećenici, priznat ćeš s piscem Jakobom Madauleom: »Svećenici su... ljudi sviju, jer su ljudi Božji. To znači, ljudi sveopće brige i ljubavi...«

Dominikanac Pire...

Jedan je od njih u bijelom odijelu: dominikanac! Naše ga novine spomenuše s punim imenom.

Dodijeliše mu Nobelovu nagradu za mir. To ga je razveselilo, jer je odmah isplanirao, kuda će s tih pedesetak hiljada dolara. Do sada je podigao za jadnike bez stana pet svojih evropskih sela. Sada će podići šesto u Norveškoj. Ono će nositi ime male Židovke Ane Frank.

U Parizu se smrzlo dijete.

U siječnju 1954. smrzlo se trogodišnje dijete. Umrlo od studeni — ležeći na daskama nekoga starog kamiona.

Pariski svećenik abbé Pierre napisao je ministru građevina pismo o toj smrti. Pozva ga na sprovod i spočitnu vladi, što mu nije dodijelila pomoć za izgradnju stanova.

Ministar je došao na sprovod, vidio cijelo naselje i duboko dirnut odobrio abbé Pierru sumu od 12 milijardi franaka, 12 puta više nego što je ovaj tražio.

Kroz godinu dana podigao je taj Božji svećenik sa svojom braćom 3.000 kuća.

Ali on sam nije stanovao u dobro građenoj kući, nego pod svojim slavnim krovom od kutija konzerva.

Sedam minuta.

Prije nekoliko godina pozvao je taj isti abbé Pierre jedne večeri kratkim govorom na radiju Francuze da mu pomognu spasiti 2.000 beskućnika, koji se smrzavaju na studeni. Govorio je sedam minuta.

Prodrmao je cijelu zemlju do dna srca. On sam pošao je sa šalicom u ruci skupljati milodare i malo juhe za gladne. Kad je izrekao na radiju riječi: »Olakšajte svoje novčanike, pa će vam biti lakša i savjest. Kako možete reći laku noć čovjeku, koji spava na kamenu... Pomozite prijatelji! Noćas u tri sata smrzla se nasred ulice jedna žena. U ruci su joj našli papirić. To je bila sudska odluka, kojom je izbačena iz svoga stana...

Takvih je u našem gradu preko dvije hiljade... Ujedinimo se svi. Treba mi pokrivača, šatora, peći, donesite sve u...« I zastade. Kamo? On nema stana. Sjeti se jednoga dobrotvornoga hotelijera... Rekne njegovu adresu...

Revolucija dobrote.

Deset minuta iza toga navališe darovatelji u hotel. Počeše zatrpavati sobu za sobom. Kilometrična kolona ispred hotela — to je bila ljubav u pokretu. Davali su, tko je što imao. Ipak je ljudsko srce ljudsko, samo kad se probudi.

Jedan je radnik sasuo na stol posljednjih 118 franaka. Neki mesar 25 kg mesa. Gospođe su svlačile krznene kaputе. Jedan cirkus odredi pet posto dohotka za cijelu godinu.

U nepuna 24 dana sabrao je 800 tona robe. Kroz šest tjedana 456 milijuna franaka. Dvadeset hiljada pokrivača, pet hiljada pari cipela, 15 hiljada zimskih kaputa...

Vojska je darovala šatore i poljske kuhinje. Vlada je stavila na raspolaganje nekoliko zgrada. Neki trgovci darovali su zemljište, drugi prazne magazine, umjetnici prodali svoja djela za njegovu akciju.

Poručnik Berticaux dao mu je trećinu svoje plaće. Charles Chaplin uručio primljenu nagradu za mir — dva milijuna dolara.

Čini se da iza sv. Vinka Paulskoga, prije tri stoljeća nitko nije tako uzburkao ljude i priveo na ljubav prema bližnjemu kao baš taj jednostavni svećenik abbé Pierre...

Uostalom moj Branko, vrijeme je spavanju!

Žetveni strojevi.

Srdačno si zažele laku noć i tiho, da ne bude druge, popeše se na svoja mjesta. Branko je razmišljao.

— Biti svećenik!? Prijatelj i pomoćnik bratu čovjeku!

Zaspao je dosta brzo. Ali u snu je gledao veliko polje kako se žuti... klasje je poleglo po zemlji... Puno je i zrelo... No, nema žetelaca. Iznenada se on našao

ondje... Uz njega i mnoštvo drugih. Strojevi su žetveni proradili... Vidio je kako mu se blago smije jedan svećenik u bijelo obučen... To je o. Ante pokraj svoga zemljanoga oltara...

razmišljanja nad liticom

S knjižicom...

Sutradan ujutro probudi čvrsto drmanje našeg Branka od sna. Oko njega su svi bili već obučeni. Veselo su se smijali pospancu. Za čas je bio na nogama. Kad se dečki umiše, pozva ih kapelan sve na okup.

Valja se urediti, a iza toga će biti kratki susret suočenja s Gospodinom Bogom u samostalnom razmišljanju. Svaki je dobio jednu malu knjižicu. S njom se trebao pzabaviti četvrt sata.

Branko je došao do kapelanova BMWa. Ondje je svećenik tražio posebnu knjižicu za njega.

— Ti si se sinoć zanimao za nas svećenike. To je dobro. Dat ću ti knjižicu, u kojoj ćeš naći, što smo i tko smo... Ovih četvrt sata malo je čitaj...

— Baš vam hvala, velečasni, bit će mi drago.. .

S knjižicom pod rukom popeo se Branko na strmu pećinu. Pogled mu kruži po krasnoj dolini... Objesio je noge niza stijenu i sigurno sjedi... Sjedi i promatra... Ali mu se oči brzo zaustavljaju na knjizi. Čitao je...

Niste vi odabrali...

...Mrak je pokrivao zemlju i donio mir i san svakom živom stvoru. Na osamljenoj gori On kleči i osamljen moli. Prignute glave, uzdignutih ruku moli naš

Otkupitelj božansku molitvu, da siđe blagoslov Njegova Oca nebeskoga na djelo, koje kani izvesti.

»I kad nasta dan, pozva k sebi učenike i odabra dvanaestoricu između njih, koje nazva apostolima«.

Ljubezno pogledavaše Isus na tu malu četu, jer su oni imali biti njegovi svećenici, prvi sluge Novoga Zavjeta, što ga htjede ustanoviti Božjim poslanjem da naučavaju i krste. Svaki je od te dvanaestorice imao pronositi ime Učiteljevo do na kraj svijeta. Njima je dana vlast, koje nemaju ni silni anđeli, vlast »da vežu i odrešuju«, vlast da pretvaraju kruh i vino u Njegovo tijelo i krv.

»Niste vi odabrali mene«, reče im, kad je opazio duboku poniznost i čuđenje svojih sljedbenika. »Niste vi odabrali mene, nego sam ja odabrao vas« na čast i dostojanstvo dosad nepoznato svijetu.«

Tu je Branko prestao čitati... Oči su mu gledale u daljinu... Misli su ipak bile usredotočene na riječima: »Niste vi mene izabrali, nego sam ja izabrao vas...«

Dakle, nije svećeničko zvanje kao svako drugo zvanje. Stvar samo vlastite volje i vlastitoga ukusa... Tu Netko drugi treba izabrati, netko drugi mora pozvati... I to sam Bog... Razumije se, da Bog onda svoje ne ostavlja... Tu je razlog i sreći o. Antuna u dalekoj Bengaliji... On zna, da je pozvan onamo od samoga Boga... On zna, da zastupa ondje samoga Isusa Krista... Pa ipak je to najveća garancija.

— Bože, mnoge si pozvao... Zašto ne bi i mene pozvao...? Pa i apostoli su bili samo ribari... Nisu znali ni čitati ni pisati... Ja sam već gimnazijalac... Znam i motor voziti kao kapelan.. Da, ali to baš nije naj-

važnije za svećenika... No, sigurno bi koristilo. Svakako, kad bi me ti Bože, pozvao, mislim da ti ne bih mogao okrenuti leđa i oglušiti se tvom pozivu.

Posrednici života.

»Kad su Židovi putovali pustinjom, diže se buna protiv Mojsija i Arona. Židovi ih htjedoše ubiti. I da se nisu sklonili u šator Božji, izgubili bi glave. Ali se Židovi ne zaustaviše, nego se okrenuše i protiv šatora svjedočanstva.

I gle, šator pokrije oblak, i pokaza se slava Gospodnja nad njim. Židovi u strahu uzmaknuše.

Tada zapovjedi Gospod Mojsiju: ukloni se iz te općine. Uništit ću ih u jedan čas.

Mojsije je ljubio svoj narod, premda je taj bio tvrde šije i buntovan. U ovaj čas nevolje, kad se Bog prijeti, da će ga satrti, sjeti se Mojsije moći, koju ima svećenik, i časti, koju je Bog uvijek iskazivao svome pomazaniku.

— Uzmi kadionicu, reče svom bratu Aronu svećeniku, i stavi u nju ognja s oltara te uzmi kâda i idi brzo među narod i moli se za nj. Jer je već izišao gnjev Gospodnji i pomor bijesni... Četrnaest tisuća i sedam stotina ljudi bijaše već mrtvih.

A Aron potrča usred mnoštva, što ga je ništio požar, i prikaza kâd i stojeći među mrtvima i živima vapijaše za narod... I prestade pomor«.

Grijesi svijeta danas su tako strašni, da se čovjek čudi, kako nas Bog sve ne poništi. Što to prijeći i zaustavlja Božju srdžbu? Gdje su ti veliki gromobrani, koji razbijaju Njegov gnjev?

Svakoga dana stoje na stotine tisuće novih Arona i mole, žrtvujući svetim i posvećenim rukama božansku žrtvu zadovoljštine — Isusa Krista. Zbog toga se kao ono nekada odvraća pravedna kazna. Iz ljubavi prema svojim svećenicima ne čini Bog ono, što smo i više nego zaslužili.

Četiri stotine hiljada svetih Misa služi se svaki dan na kugli zemaljskoj. I zbog toga je zemlja slična velikoj Aronovoj kadionici, koja se puši — ne više tamjanom — nego krvlju nevinoga Jaganjca za spas svijeta...

Prije smrt...

Dobro su to osjetili župljani one župe, koji su za vrijeme prošloga ratnoga vihora ostali šest mjeseci bez svećenika.

Kad se svećenik ponovo vratio u svoju župu, i u crkvi služio svetu Misu, nije mogao niti pjevati, niti propovijedati. Ljudi su pod čitavom Misom samo plakali i uzdisali. Svećenik je jedva završio.

Odmah poslije Mise upitao je — zašto toliki plač, zašto ljudi ne mogu suspregnuti svoje osjećaje i ganuće? Jedna mu osoba odvrati:

— U buduće neka nam Bog prije pošalje smrt, nego da bismo još jedanput okusili tako dugih šest mjeseci...

U analima Crkve...

Knjižica je živo zainteresirala Branka. Zaboravio je na vrijeme. Uživao je u ljepoti divnog jutarnjeg rumenila i čitao.

»U analima Crkve nalazimo ovaj događaj. Velik i slavan...

Na Veliki Petak Biskup nije više mogao obaviti dirljive ceremonije, koje nas podsjećaju smrti Isusove. Biskupska je katedrala bila žrtvom požara prigodom ulaska vojske u grad. Ali je branio oko 300 svojih ovaca, koje su se povjerile njemu, Dobrom Pastiru, sklonivši se u podrum biskupove palače pred razularenom soldateskom...

Kada su Biskupa upozorili neki, da se time igra sa svojim životom, odgovorio je: »One duše, koje su meni povjerene, moram zaštiti«. Ta junačka zaštita postala je natčovječna, kad su vojnici od Biskupa tražili one žene, koje su bile u zaklonu. Premda su ga više puta htjeli prisiliti — uperivši svoje oružje u njegova prsa — on je odlučno otklonio njihov zahtjev. Samo preko njegova tijela!

Ženski plač...

U toj neprestanoj borbi, najednom se začuje ženski plač i povik. Vojnici su otkrili sklonište jedne grupe djevojaka izvan ovoga zaklona, i htjeli su ih odvući. Biskup je čuo viku, odmah je poletio onamo. Pokušao je odrešito otjerati nasilnike. U tom času podiže zlikovac oružje, i Biskup se sruši sav krvav na pločnik.

Sve se to dogodilo na Veliki Petak...

Djevojke su bile spašene. Vojnici su naime pobjegli vidjevši kako se Biskup sav u krvi srušio... Biskup je pokušao ustati. Koji su uz njega stajali, čuli su tiho, šaputanje:

— Hvala ti, Isuse, da mogu danas, na Veliki Petak, s tobom trpjeti.

Kad je saznao, da su djevojke uz cijenu njegove krvi spašene, samo je tiho šapnuo: »Vrijedno je bilo, Isuse...«

Nakon toga slijedili su teški dani: Velika Subota, Uskrsna Nedjelja. Jak organizam Biskupa borio se za život. Bile su mu tek 53 godine. Na njegovu ranjenom čelu cijedile su se kapi znoja. Vidjeli su, da je jako mnogo trpio, ali nijedna riječ tužbe nije izišla iz njegovih usta.

Molio je neprestano. Njegovo trpljenje i molitva spasili su narod Božji...

U predvečerje Uskrsa zamolio je za sveto bolesničko pomazanje. Ispovjedio se i s najvećom pobožnošću primi svetu Pričest i sveto ulje. U noći između Uskrsa i Uskrsnoga Ponedjeljka ispustio je svoju veliku dušu kao mučenik svete čistoće...

Divan lik!

Duboko ganut Branko je podigao oči prema crnoj šumi borova na drugom brijegu.

— Divan lik, Bože dragi! Biskup mučenik drugih! Sada shvaćam jednu tajnu Katoličke crkve i njezinih svećenika... Sada shvaćam, zašto svećenici nemaju svoje obitelji... Da je ovaj Biskup imao svoju obitelj, ženu i djecu, zar bi mogao ovako neustrašivo braniti svoje vjernike? Sigurno ne! Oslobođen od zemaljske ljubavi može se predati slobodnije onima, koje mu Krist povjeri...

Sjetio se posljednjega hica u jednom gradu.

Nakon velikih borba konačno je zavladao mir... Neprijatelj se povukao... Samo je još jedan mladi ranjenik ostao ležati na cesti... Njegov prijatelj svećenik ga je ugle-

dao. Leži na »brisanom« terenu na vidiku puškama i strojnicama. Ali to svećenika ne zaustavlja...

Spusti se na koljena i polako se počne puzajući približavati ranjeniku. Evo ga već i kod njega. Kad li u to odjekne hitac. Svećenik padne mrtav pokraj svoga druga...

Bio je to zadnji hitac u onom gradu...

Divni su ti svećenici, ali je i divna ta ustanova u svetoj Crkvi. To je jedan od uzroka njezine snage i njezine velikodušne požrtvovnosti. Treba se samo sjetiti hiljade i hiljade misionara. Zašto tako velikodušno ostavljaju sve? Jer su slobodni od svake zemaljske ljubavi...

Svećenik i Marija....

— Pa ipak ima u svećeničkom životu nešto čudno! On ne zna za ljepotu i ljubav...Ta sumnja uskrsne u Brankovu srcu, a bila je reminiscencija jednog romana.

Odgovor je našao odmah u knjižici, što je držao u rukama.

»Za svećenika nema religioznog objekta — obzirom na ljepotu prikladnijeg od Marije...

— Kako to? pomisli Branko.

»Dakako, Bog sam u prvom redu, ali neusporedivo je lakše uživjeti se u ljepotu živog, zornog zemaljskog bića... Žena obučena u sunce, mjesec pod nogama Njezinim, a zvijezde oko čela... Ona, koja je lijepa kao cedar libanonski, kao cipresa na Sionu...

Kao veličanstvena palma u Kadesu i kao nasad ruža jerihonskih. Kao dragocjena maslina u poljima, uzvišena kao platana uz vodu. Sve su to slike, koje se odnose na Nju. I zato mu je Ona neposredna, zorna...

Pomislimo samo na lurdske spilje u šumi, obrasle gustim bršljanom i divljim ružama... Na divna jutra mjeseca svibnja pred njezinim svijetlim likom... Ili na večeri, u čiju se tišinu uvlači veseli pjev pozdrava Gospina i zanosnih večernjica... Sjetimo se samo proštenja, noćne procesije, dolaženja i odilaženja hodočasnika, bdijenja pred rasvijetljenim Gospinim likom...«

Ideal ljubavi...

— A koju ulogu ima Gospa u srcu svećenika?

»Sa svim tim ljepotama, koje svećenika već po naravi posve očaravaju, ulazi Blažena Gospa u njegovu dušu... Ulazi duboko, toplo, nezaboravno, kao najljepša osoba, kao ideal ženskosti, ljubavi i topline i osvaja mu srce... Ona zauzima svu njegovu ljubav... Ispunja sve njegove osjećaje... Postaje kraljica njegova srca...

I to tako snažno, da više ovoga srca ne može i ne će dijelit ni s kojim drugim zemaljskim bićem...«

— Dakle, svećenik doživljuje ljepotu i ljubav?

»Svećenik nije slijep prema ljepotama ovoga svijeta. On nije iznakazio svoga srca i izvrnuo svoju narav, koja teži za onim, što začarava i oplemenjuje... Ne! On, koji je doživio pred Gospom Njezinu ljepotu, on će je nalaziti svagdje drugdje... I tek toliko uzimati i diviti se, da mu pomogne Gospu još više uzljubiti«.

Njegovo srce gori...

— Na koji to način čini?

»Djevičanska bjelina gorskih vrhova, okružena pla-

vetnilom svježeg zimskog jutra — sjećat će ga One, koju slikaju kao Bezgrješnu, u bijelo obučenu, s plavim pojasom...

Visoke gore, stijene osute narcisama ili runolistima, što mirišu onim gorskim mirisom nepokvarene svježine — zanosit će mu misao na Onu, koja je »cvijet poljski i ljiljan iz doline.«

Jutarnjica, dok je bude u ranu zoru idući bolesniku susretao, kako krasno blista u polumraku zore, uzdizat će mu sama sobom misli k Zvijezdi Jutarnjoj, navjestiteljici dana spasenja usred tame i noći poganstva...

Tako je čitav svećenički život protkan Njom, prvom i najljepšom od sviju žena. On zna, što je ljepota, on zna što je čar. On ih pače brižno skuplja, ukoliko su plemenite i istinite, kao pčela med, i služi se time samo za to, da se po njima penje do One, koja je najljepša. Tim Ona postaje blizu njemu, potrebna njemu...

Ne ide svećenik u život hladna srca, bez ljubavi... Njegovo je srce upaljeno, ono gori... Ali svetom ljubavi prema Najsvetijoj...«

Kako krivo...

— Kako krivo gledaju ljudi svećenika, kako krivo promatraju njegov život! Oni ga drže često nekim bešćutnim stvorenjem... A nitko nema toliko srca, toliko nježne topline, kao pravi svećenik.

Uostalom to se i zapaža u životu. To ljudi dobro osjećaju.

Sjećam se one scene u autobusu... Prosjak je molio milostinju samo od svećenika. A bio je autobus inače

pun drugog svijeta. Jedan od prisutnih osjetio se uvrijeđen, što on samo od svećenika traži pomoć pa će mu:

— Zašto samo od njega tražiš? Imamo i mi novaca?

— Da, imate novaca, ali nemate srca!

Jest, svećeničko srce znade biti najmekše i najnježnije. Tolike bolnice, tolike ubožnice, tolika mjesta bijede i nesreće ne će kadšto nitko drugi posjećivati, nego svećenik... I to bez plaće...

A oni, koji nisu takvi?

U svakoj pšenici ima kukolja, tako i u svećeničkoj. Pače ima i svećenika otpadnika. Oni, koji su se dali zavesti varavim blještavilom i klonuli... Ali oni vrlo dobro znaju i osjećaju, da su sišli niz brdo... Da se kotrljaju u blato... To su slabi pojedinci, koji baš time, što otpadaju od svoga staleža, pokazuju njegovu veličinu i nespojivost sa svim, što je prljavo i zamazano...

Sve počasti...

»Jedan je odličan irski sudac običavao svaki dan slušati svetu Misu u svojoj privatnoj kapelici, prije nego što bi pošao u sudnicu. Svome bi kapelanu na sve načine iskazivao ćast i poštovanje. Vlastitim bi rukama lijevao svećeniku vodu na prste i držao ručnik, da ih obriše. Pomagao bi mu obući misno ruho, služio mu kod Mise i svakojako nastojao potaknuti nazočne da visoke cijene dostojanstvo njegova gosta.

— Kad idem po službenom poslu, reče jednom, uvijek imam na pameti da radim mjesto Njegova Veličanstva, kralja. Zato očekujem i tražim, da se svi toga sjete i iskažu poštovanje, koje dolikuje mome polože-

ju... A svećenik je poslanik Krista, Kralja kraljeva, i stoga je dakako još više zavrijedio, da mu iskazujemo sve počasti, koje mu samo možemo iskazati...«

Veličina...

Poslanik Kristov! Ime slavno i vrijedno, da ga svako poželi.

Svećenik je oslobodite1j, koji može raskinuti sve verige najvećega neprijatelja čovječjeg, sotone, i osloboditi duše okovane grijehom.

Tješitelj — nosi balzam utjehe izranjenom srcu, vraća izgubljenu sreću sigurnim oproštenjem... To svoje srce prekalio je čistoćom, a oplemenio nježnom ljubavlju prema Najljepšoj Ženi...

On je namjesnik samoga Boga, postavljen da nastavi Njegovo djelo, Njegovo zvanje. Bog je zna izabrati najveće zvanje. A izabrao je svećeničko. »Dana mi je sva vlast na nebu i zemlji: Idite dakle i naučavajte sve narode... Tko vas sluša, mene sluša... I evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta...«

— Ja mogu vladati ljudskim tjelesima — kliknuo je Napoleon — no kraljevsko svećeništvo vlada dušama. Ima li koje dostojanstvo jednako ovome?«

Oči uprte u sunce...

Nema! Nema većega zvanja! Istinu si rekao, ti sužnju sa sv. Helene, koji si poznavao ljude kao rijetko koji čovjek.

Ja sam mlad! Mladi vole ono, što je naplemenitije, najveće i najidealnije. U čemu mogu afirmirati svoju mladost...?

Branko je upro oči u jutarnje sunce, što se rađalo polako iznad šuma, i mirno, naglašujući svaku riječ kao da je zabija u stanac kamen, izrekao ove riječi:

— Hoću, Bože veliki, ja ću biti svećenik! To i ništa drugo!

Grudi su mu se nadimale od iskrena ganuća. Osjetio je, da je njegovoj duši ogranulo isto takovo bajno jutro kao u gorskom kraju, u kojem se nalazio. Sunce je sjalo i odražavalo se na jutarnjoj rosi u tisućama boja... Blag povjetarac milovao mu je čelo i lice, srce i dušu. A ova je kliktala od veselja osjećajući, da će po Gospi dobiti snagu, te se odrekne svake zemaljske ljubavi... I u Njoj naći svu ljubav, koja je potrebna ljudskom srcu žednom topline i ljepote...

Dečki na okup...

Iz njegova čitanja i razmišljanja trgne ga glas jednoga s livade:

— Pokret! Dečki, svi na okup... Idemo...

O ti divni bregovi! Te lijepe livade i šume! U vama se rodilo nešto, što će kao vulkan jednom izbiti na površinu, ali ne da uništi nego da zagrije ljudska srca...

O vi crni borovi, vi ste svjedoci velikodušne odluke, o kojoj će ovisiti sudbina i vremenita ne samo jedne osobe nego tisuća!

Sklopljen je velik ugovor. Između mladića i Boga. Važniji nego svi ugovori svijeta. Jer se u njemu sprema iskra života za tisuće osoba, a ne samo za jednu ili drugo biće...

O, vi divni bregovi i crni borovi, čuvajte ovu tajnu! I čekajte! Doći će njegov čas...

mopedi su prespori - hoćemo rakete!

Razrađivanje mopeda.

Miro Bosanac nabavio je novi moped. Uhvatio ga u svoje snažne ruke i nemilosrdno gonio... Upozorili su ga da na početku oprezno s njime postupa.

— Nema veze, moj je moped čvrst!

— Poslušaj me, ti znaš, da se razumijem u mopede, opominjao je Branko. Moja »Munja« je tako brza, jer je bila dobro i oprezno u početku razrađivana...

— A šta?! Moj moped toga ne treba. Tjeram ga 40 km na sat, odmah kako sam ga kupio. I neprestano pod punim gasom kroz čitave kilometre...

— Čekaj, čekaj, brzo ćeš ti do servisne stanice...

Tako je i bilo. Nije trebalo dugo čekati na rezultate takova postukpa. Već nakon 5000 km morao je Miro Bosanac sa svojim mopedom na generalnu reparaturu...

Čim ga je mehaničar dobio u ruke, odmah mu je prokužio bilo, nasmijao se i rekao malo i ronično i malo prezirno:

— Ovo je vozilo dušmanski razrađeno... Kad je motor sklopljen, potrebno je neko vrijeme, da se uzajamno prilagode svi dijelovi, koji su međusobno povezani ili imaju klizni konktakt... I zato nakon 2000 kilometara on je pravo uhodan, i tek onda, ako se pravilno s njim postupa, pruža vozaču pravo zadovoljstvo...

Praktična primjena...

Pripovjedali su kaeplanu o sudibni Mirina motora. On se slatko nasmijao, a onda nadovezao:

— Znate, dečki, nešto mi pada na pamet... Vi ste već narasli, pomalo se i brijete... Postat ćete skoro ljudi...

— Recite to, velečasni, ne samo nama, nego i našim roditeljima... Oni nas smatraju još uvijek djecom...

— I baš u tom prelaznom vremenu, dok se razvijate u ljude, lako se mogu i na vama pojaviti kvarovi... Najrazličtiji...

— To znači, da bi i za nas morale postojati neke servisne stanice. Samo one bi morale biti ozbiljnije nego kod našega mehaničara Bimbe...

— Dobro si rekao! I za vas bi trebalo servisnih stanica... A takve i postoje... To su vam Duhovne vježbe!

— Vidjet ćete. Doskora će ferije... Tri dana ćemo dolaziti u našu dvoranu za vjeronauk. I to od devet sati u jutro do 4 sata poslije podne... Doći će jedan misionar iz Zagreba, i on će vam govoriti i upravljati tom servisnom stanicom za popravljanje ne motora, nego vaših karaktera, temperamenata i navika — vaših duša...

— A koji će to misionar biti? Da li je jedan od onih, koji su prije godinu dana bili kod nas? Hoće li doći onaj Mali ili Veliki?

— Ne bih vam znao reći, ali čini mi se onaj Veliki...

Ideja je bila prihvaćena...

Nije trebalo dugo oduševljavati dečke za Duhovne vježbe...

Kad su čuli, što one znače u svijetu, a pogotovu, kad su čuli, da će ih voditi njima već poznati i omiljeli propovjednik, svršilo je raspravljanje... Prešlo se odmah na tehničke pripreme...

— Dvoranu za vjeronauk malo ćemo urediti, savjetovao je kapelan na »radnom« dogovoru... Stolove ćemo razmjestiti uza zidove, da u sredini bude mjesta za stolice, gdje ćemo sjedjeti i slušati razmatranja...

— A mogu li doći i oni na te Duhovne vježbe, koji baš nisu redovito s nama dolazili na vjeronauk... Ali su ipak vrli dečki...?

— I te kako! Samo neka dođu... Ali ne bih volio, da vas odjednom bude više od tridesetorice... To je najzgodniji broj... Upozoriti vas moram na slijedeće: Vi ćete se u jutro kod kuće dobro najesti tih dana... Do četiri sata poslije podne nema ručka... Da previše ne ogladnite, ponesite, što ćete založiti u podne... Znate, što je najzgodnije? Uzmi kruha, pa ga namaži maščću... Posoli ga i popapri pa na to još jedan komad kruha, i to donesi... Da vidiš, kako ćeš u podne oblizivati prste...

— Smijemo li ponijeti i mesa? Znate, moj tata radi u mesnici. Ima toga dosta... Svima ću dijeliti, bit će graje i veselja...

— Graje i veselja ne će biti!

— Kako to?

— Tako, jer je prvo pravilo u Duhovnim vježbama — šutnja! Od devet sati do podne, kad dođete ovamo, pa do četiri poslije podne, samo će misionar imati pravo govoriti... Drugi nitko... Vi ćete u šutnji slušati, u šutnji razmišljati, u šutnji sebi zapisivati, što vam se

bude svidjelo... Osnovno pravilo Božje servisne stanice glasi: Budi sam — razmišljaj o onom, što si čuo, i — moli se!

Dnevni red.

I tako je Branko upao u groznicu očekivanja Duhovnih vježba. Iskreno govoreći, bilo mu je drago... Moći će mnoge stvari ozbiljnije razmisliti... U miru i molitvi...

Nabavio je sebi bilježnicu. Na korice je napisao: »Moja tajna! Nitko toga neka ne čita!«

Odlučio je da će u nju zapisivati svoje dojmove.

Osim toga pribavio je životopis Edmunda Campiona. Čitat će ga navečer, kad se vrati kući. Ne će tih večeri nikuda izlaziti, ne će slušati radio, niti gledati televiziju, nego će proboraviti u svojoj sobici cijelo vrijeme čitajući, pišući, razmišljajući o onom, što bude preko dana čuo... Bit će to lijepi dani...!

Dva dana prije početka kapelan je donio i pokazao dečkima Dnevni red u Duhovnim vježbama. Bili su radoznali, što će to vrijeme raditi... Evo ga!

9 — Sveta Misa, recitirana zajednički, s pjevanjem

9,30 — Razmatranje u dvorani za vjeronauk

10,30 — Odmor u šutnji bilo u dvorani, bilo u cintoru oko crkve... Bilježenje spoznaja i novih vidika

10,45 — Razmatranje misionara

11,45 — Bilježenje spoznaja i novih vidika

12 — Anđeo Gospodnji, zajednički ispit savjesti; slobodno je nešto založiti u sakristiji ili u cintoru, ali sve u šutnji

12,30 — Zajedničko moljenje krunice s pjesmama iza nekih desetki

13 — Radni sastanak. Zajedničko razrađivanje naših mladenačkih problema u nevezanom razgovoru... Pitanja i odgovori...

14 — Križni put u crkvi zajedno

14,30 — Zadnje razmatranje

15,30 — Kratki blagoslov... Odlazak kućama...

Od jedne točke do druge kapelan im je sve tumačio. Posebno ih je upozorio, da će najviše naučiti doživljujući... Neka puno ne razbijaju glavu, kako će to biti! Nego neka se više ovih dana preporuče Gospi ili Kristovu Srcu, da dobiju njihov blagoslov za taj važni posao...

Iz Brankove bilježnice...

Ne ćemo opisivati Duhovne vježbe! Zašto? Jer se one ne mogu opisivati! Treba ih naprosto doživjeti! One su vježbanja, nutarnji rad i duševno naprezanje... A sve to ostaje zavijeno velom šutnje...

Osim... Osim ako netko svoje dojmove povjeri vlastitom dnevniku, pa zabilježi ono, što je strujalo njegovom nutrinom...

Upravo je to radio i Branko...

Glavni mu je posao za Duhovnih vježbi bio — razmišljati o onom, što je čuo... No navečer, kad bi se vratio kući, najdraže mu je bilo uhvatiti pero i pisati... Što je pisao? Otkrit ćemo nekoliko stranica iz toga njegova dnevnika... Osjećao se tako sretan, dok je to pisao, kao rijetko kada...

Početak...

Skupilo nas se nešto preko 30. Sami dečki između 14 i 16 godina. Najprije smo pošli u crkvu. Nikoga ondje nije bilo, samo mi pred Isusom, našim Bogom...

Misionar je izišao iz sakristije — onaj Veliki! — obučen u roketu. Počeo je blagoslov s Presvetim Sakramentom. Ali nije bilo litanija. Odmah je zapjevao pjesmu Duhu Svetom, a mi smo prihvatili...

Zaista je dobra misao, da se Duh Sveti pozove u pomoć na početku ovoga ozbiljnog posla...

Iza blagoslova otišli smo u šutnji do sobe za vjeronauk, a onda je počeo misionar govoriti... Nije propovijedao, nije galamio, kako koji puta to čine misionari u crkvi... Govorio je mirno, ozbiljno, a svaka je riječ padala u srca mladih mojih prijatelja... Mi smo gledali otvorenih očiju, raspoloženi da primamo Božju istinu...

Život je vožnja...

Zanimljivo, i on je počeo vožnjom...!

Zapalio se izvor nafte. Nije ga moguće nikako ugasiti nego nitroglicerinom. A to je velik i strašan eksploziv. Veliku količinu valja dovesti do izvora. Postaviti ga tako, da eksplodirajući digne zemlju u zrak, a zemlja će padajući ugasiti vatru...

Opasan je posao voziti nitroglicerin... Može lako na putu eksplodirati i prouzročiti nesreću i smrt... Tko će se usuditi voziti taj strašan tovar na mjesto nesreće?

Bila je obećana velika nagrada. I javlja se nekolicina mladih ljudi... No svi stradavaju, samo jedan na kraju sretno izvršava zadatak... Evo, vozi se kući. Vatra

je ugašena, čeka ga čitava premija. Veseo pjeva. Pjeva i čitava priroda... Prolazi kroz šume, ptice se javljaju, radio u kabini svira... Sretan vozi kamion dosta nemarno, jer što se sada treba bojati, kad je tolike opasnosti prošao... Ali na jednom zaokretu nespretni manevar, i kamion se nađe skupa s njim u dubokoj provaliji. Ništa se više nije čulo... Zavladala je tišina — smrti...

Samo je sirena tulila u prazninu i očaj...

Život je vožnja... Treba paziti, da ovaj veliki eksploziv, koji se zove moja mladost, moja duša, moja vjera ne bi neozbiljno shvatio... Duhovne vježbe prava su prilika da još jednom promislim sve okolnosti moje životne vožnje... I cilj, i sredstva, i vozila...

— Hoću, Bože moj, pomozi mi! Ozbiljno ću se dati na posao u tim Duhovnim vježbama, da ono, što sam obećao Biskupu, uistinu i provedem u djelo...

U svemir!? Dalje...

Bože, kako si velik! Bože, kako si velik!

Misionar nam je izložio neke podatke, koji očituju veličinu Božju. Zapanjio sam se...

Godine 1948. proradio je gigantski optički teleskop na Mt. Palomaru. Astronomi su smatrali, da su ugledali kraj svemira pomoću Big Eyea. Najudaljenije galaksije, koje se njime mogu promatrati, nalaze se oko milijardu godina svjetla daleko od zemlje...

Ali samo nekoliko godina kasnije uz pomoć jednog otkrića uspjelo je dokazati, da se granica vidljivog svemira mora pomaknuti na 2 milijarde svjetlosnih godina...

Nedavno je međutim dr Rudolph Minkowski, član astronomske grupe s Mt. Palomara izazvao pravu senzaciju u naučnim krugovima objaviši, da mu je uspjelo teleskopom snimiti objekt udaljen od nas oko 6 milijardi godina svjetla...

Snimio je neko veliko sazviježđe, koje je prije 6 milijardi godina došlo u međusobni sukob. To znači, da je ova sada snimljena slika zapravo filmiranje onoga događaja, koji se zbio prije 6 milijardi godina. Što se s tim sazviježđem dogodilo ne možemo znati, jer njegove kasnije slike još nisu prispjele do nas... U kilometrima izraženo, te su galaksije udaljene od nas 60 i osamnaest nula iza sebe...

Tim smo dobili direktan, siguran dokaz, da je naš svemir star najmanje 6 milijardi godina...

A ti si ga, Bože, stvorio zbog mene. Da moju misao podigneš prema tebi, Stvoritelju i Gospodaru, i da mi pokažeš, kako ti i ja moram vjerno služiti, kako te moram hvaliti i slušati u životu... Isto onako, kako te slušaju i kako se pokoravaju ovi beskrajni svjetovi...

Astronomija je zaista divna znanost... Otkriva nam nužno Velikoga Nepokretnoga Pokretača svih stvari...

Slika astronauta...

Sjećam se slike astronauta, što sam je vidio u jednom časopisu!

Veliko podnožje. Čovjek je prema njemu kao mrav. A iz toga podnožja osovljena raketa. Ne ravno, nego polukoso. Ne statički, nego u prvoj fazi ispaljivanja.

Podnožje se zatreslo. Raketa se oslobađa zemlje i sva je u zaletu. No njezin vrh nije šiljast. Pretvara se po-

lako i prelazi u čovjeka, tako da je njezin kraj zapravo mlad, snažan muškarac. Noge se nazrijevaju kao izrasle iz rakete. Desnu je ruku ispružio na stranu i na dlanu drži model prvoga satelita ispaljenog u svemir.

Lijevu je upro naprijed. Sav je usmjeren prema gore. To se vidi i na njegovu licu i očima... Nema više veze sa zemljom. Svemir ga čeka... U svemir leti...

To mora biti i stav ljudi prema Tvorcu velikoga svemira, prema Tvorcu najvećih raketa — galaksija — i najsnažnijih satelita — silnoga broja nebeskih zvijezda...

Veliki Stvoritelju, nemoj da mi stvorenja odvrate pogled od tebe! Neka mi sile ne klonu u iskrenom nastojanju, da samo ti budeš moja meta i cilj moga leta kroz ovaj život!

Svi su drugi ciljevi varavi, samo si ti, Bože, siguran cilj, i čovjeka jedini dostojan...

Nisam znao...

Nisam slutio, da je grijeh toliko zlo. I to zato, jer sam uvijek gledao na grijeh svojim očima. Nisam ga gledao Božjim očima, Kristovim očima. A dovoljno je samo malo promisliti o tome, kako Bog sudi o grijehu, i nikada se više ne ćemo igrati s njim. Anđeli su samo zbog jednoga grijeha doživjeli najveću kozmičku nesreću! S vrha neba strovaljeni u najstrašniji pakao...

Samo zbog jednoga grijeha prvi su ljudi proigrali ne samo svoju sreću nego i sreću cijeloga čovječanstva...

Ma bio netko ne znam kako nevin i čist, a na duši imao samo jedan teški grijeh, i nađe se pred velikim Božjim sudom, bit će odbačen za uvijek...

Na križu raspeti Isus jasno očituje, što je Boga stajao grijeh... Kad je stvarao čitav svemir, nije se ništa morao mučiti, a da otkupi čovjeka od grijeha, mora trpjeti i umrijeti najsramotnijom od svih smrti — gol na križu...

Kako mora biti veliko veselje svećenika, misionara, kad oslobađaju duše od grijeha! Sam živjeti bez grijeha na savjesti, i druge u Kristovoj krvi prati, da žive mili Bogu i ljudima, to je veliko zvanje...

Bez straha.

Isus i od mene traži moje grijehe. U valjanoj i dobroj ispovijedi. Iskrenoj i punoj pokajanja.

Bilo ih je, Isuse, u mom životu! Ja nisam bio baš posve uzgojen u strahu od grijeha, daleko od grešnih prilika. Povlačio me ovaj svijet, društvo...

Sav sam postiđen zbog toga... Žao mi je za sve, čim sam tebe, Bože, uvrijedio... Sutra će biti ispovijed. Napisat ću sve grijehe cijeloga moga života na papir. I onda ću otići misonaru i kod njega se ispovjediti...

Ništa se ne bojim... Vidim, on nas pozna i razumije. I ne će ga moji grijesi iznenaditi. Čuo je on sigurno i veće i strašnije zločine na misijama, premda su i moji veliki...

O Marijo, pomozi mi, da se iskreno i valjano ispovjedim!

Hvala Ti, Bože!

Kako sam slutio, tako se i desilo. Dočekao me misionar kao otac. Sve sam mu rekao... Ništa više ne leži na mojoj duši!

Oh, kako se čovjek poslije ovakve mladenačke ispovjedi lakše osjeća! To bi trebalo nama mladima svake godine omogućiti... Zašto nismo i dosada imali takve Duhovne vježbe...?

Na kraju ispovijedi zapitao sam misionara za ono... Bojao sam se, da će moji prošli grijesi biti smetnja, te ne bih bio dostojan ići prema cilju, što sam ga upoznao na onoj klisuri očiju uprtih u jutarnje sunce...

Ohrabrio me. Rekao je — prošlost je Isus zaboravio, oprao u svojoj krvi, a budućnost je preda mnom... Ona mora odlučiti...

Da, budućnost je preda mnom!!! Znam, što hoću!

Veliki pothvat.

Misionar nam je danas govorio o pothvatima astronauta, i posebno o lijetu Glenovu u svemir.

Sjajno oličena raketa polako se odvojila od zemnog kolosa rampe kao da oklijeva, stojeći na vatrenom mlazu, a onda se počela uspinjati sve brže prema vedrom, suncem obasjanom, nebu. U daleke prostore.

Iz kapsule na vrhu rakete hrabri je astronaut započeo preko radija izvješćivati o svemu, što se s njim i oko njega u tom vrtoglavom usponu počelo odigravati... Već nakon sedam minuta kapsula se odvojila od rakete i krenula u putanju oko zemlje. Astronaut se nalazio u bestežinskom stanju i jurio 28.000 km na sat. U toku četiri sata i 56 minuta, koliko je trajao njegov let svemirom, Glen je doživio tri izlaza sunca i tri noći...

Računaju, da je taj let pratilo preko 100 milijuna Amerikanaca, što preko televizije, a što preko radio-prijemnika... Čitav je svijet bio uzbuđen... Samo u mjestu, odakle je raketa odletjela u zrak, skupilo se 419 novinara...

Uistinu veliki pokušaj modernog čovjeka...

Mi letači...

A što je on osjetio u sebi, taj moderni ideal, koji se vinuo onamo, kamo se još ni mašta nije usudila popeti...?

»Često mislimo«, njegove su riječi, da smo postigli nešto izvanredno, kad nam je uspjelo osloboditi se zemljine teže i s našim raketama postići 28.000 kilometara brzine u satu.

Prema zemaljskim pojmovima ti su rezultati za nas sigurno laskavi. Ali ako ih usporedimo s vrtoglavim udaljenostima svemira, onda moramo priznati, da je naš uspjeh zapravo smiješno malen. Ostaju nam još uvijek »neke« daljine da ih svladamo...

Ne govorimo ipak previše o brojevima. Bog se ne da mjeriti. Ili bolje rečeno, mi ga ne možemo dostići ni vidjeti. Tu se nalazimo u istoj situaciji kao zrakoplovni pilot.

Neka je njegov stroj najjači na svijetu, neka postizava neobične brzine, ipak se mora njim upravljati, kormilariti. Kako? Tim što vjerujemo kompasu na tabli stroja. Mi ne možemo vidjeti silu, koja izvodi, da kompas radi, a ipak slijepo vjerujemo u onu silu, koja pokreće kompas.

Mi letači tisuću smo puta povjerili svoj život kompasu na tabli stroja u uvjerenju, da nam pokazuje pravi smjer i da će nas dovesti, kuda hoćemo...

Tako je posve isto i kod vjerskih stvarnosti. Ako se prepustimo svojoj vjeri, nije ni potrebno da njezine stvarnosti pipamo rukama. Mi vjernici uzimamo kao istinita njezina djelovanja u našem životu i u životu drugih . . .

To nas navodi, da slijedimo Kristovu nauku . . .«

Kompas života.

I veliki kompas moga života bit će Kristova vjera. Ona će me voditi! Kamo?

Zar samo do prostora, gdje više ne djeluje zemljina težina ?

Dalje! Ja želim dalje letjeti!

Kamo? Zar možda čak na Mjesec? Ili možda na Veneru? Ili čak na zvijezde stajačice . . .? Još dalje!

Zar možda onim galaksijama, koje otkrivamo tek sada najvećim očima zvjezdarnica?

Kroz sve te prostore, kroz sve planete i zvijezde, kroz sve galaksije i sazviježđa, kroz svemirske daljine — neka me vjera vodi do samoga Božjega prijestolja, do moga Oca, koji je sve ovo stvorio za mene, do Isusa, koji je to posvetio . . .

Hoću li sam putovati ?

Želim, da moja životna raketa ne bude kapsula samotnika. Neka bude velik svemirski brod, koji će sa sobom voditi tisuće duša svom Stvoritelju i Bogu . . . Kako ? . . . Svaki je svećenik astronaut, koji leti svemirskim krajem prema Stvoritelju. A s njim i mnoštvo onih, koji nikada ne bi došli do Boga, da taj čovjek nije postao svećenik . . .

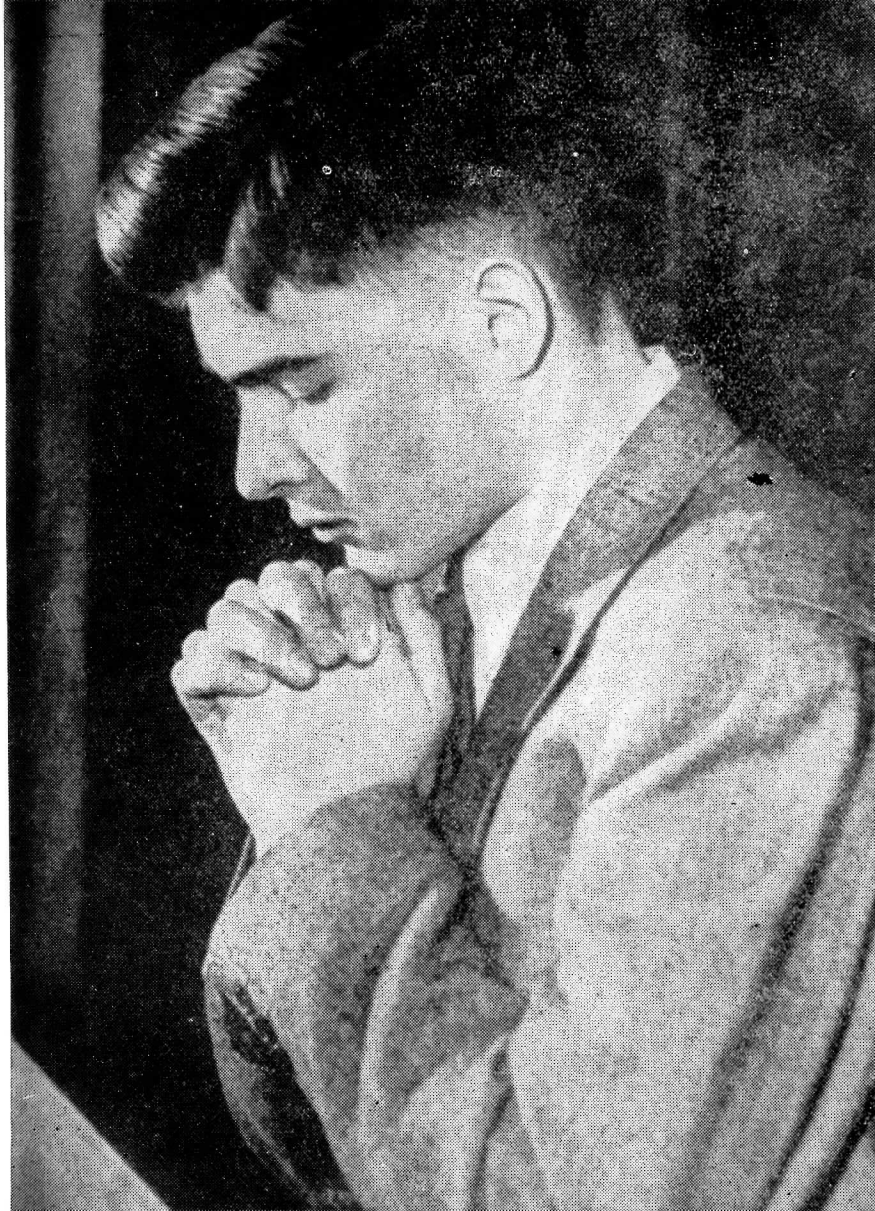

I mene čekaju tisuće, da ih prevezem na obale blažene vječnosti... Hoće li me dočekati ? ? ?

Ugovor.

Danas nije bilo zadnjeg razmatranja. Mjesto toga smo u pjesmi i vatrenim misionarevim riječima spremali svoje duše za životni ugovor između nas i Krista.

Izrekao sam svom dušom one riječi: »Isuse Kriste, Tvom Presvetom Srcu dajem svoju mladost! Dajem Ti svoje tijelo i svoju dušu! Tebi pripadam! Svoga obećanja nikada pogaziti ne ću...«

A kad su svi zašutjeli, ja sam dodao samo ove riječi: »Srce Isusovo, daj da postanem svećenik po Srcu Tvom!«

Osjećam, da će me Krist Isus uslišati. Znam, da stojim na čvrstom tlu. Kao da i u meni bije Njegovo Srce, gori plamen, koji je plamsao u grudima onoga viteza, koji je nosio srce Rikarda Lavljega Srca. Ražaren njegovim ognjem, bacio se na neprijatelje i probio sebi put do Svete Zemlje...

Ovo će Srce u meni djelovati. Kretat će me naprijed. Prema oltaru Božjemu... Introibo ad altare Dei! Pristupit ću Božjem oltaru! K Bogu, koji razveseljuje mladost moju! Tako je! I ja govorim s Pjesnikom:

Ne ću da moji dani proteku
Mračni u tihu lijuć se r'jeku vječnosti!
Putove moje pjesma nek prati
Orla, što s plamenim suncem se brati;
Kuda koracam
Hoću da bacam
Snopove zlatne svjetlosti...

Iza svršenih Duhovnih vježbi kapelan se zanimao:

— No, Branko, kako si proživio ove Duhovne vježbe?

— Vele časni, reći ću vam iskreno. Znate, kome je sličan taj misionar? Velikoj suhozemnoj krstarici, koja je nedanvo napravljena, i koja polako puže poljem. U njoj se nalaze buldožeri, valjci, strojevi, ali za njom ostaje put širok dva i po metra...

On je prošao prvi, trisirao nam je i napravio put! Mi ćemo tim putem sada naprijed! Znademo ga, imamo, njega ćemo se držati.

— Dobro si rekao, potvrdio je Miro Bosanac. Ovakav je put, koji je zacrtao misionar, zaista najbolji. Samo šteta, što i moj moped nema uvijek takvih puteva...

u kapelanovoj sobi

Bojažljivost.

Prošlo je dosta vremena od tih Duhovnih vježba. Branko je svoju odluku sačuvao u srcu kao nježnu biljku. Marljivo ju je zalijevao Božjom milosti po molitvi, a osobito po čestoj svetoj Pričesti. Brižno je pazio da je ne bi zagušio drač svjetskih misli i raspoloženja...

I malo po malo, to više nije bila nježna biljka. Njegovo je zvanje postalo čvrsto stablo. Neoborivo i živo. Neka dođe bura, ne će mu nauditi. Neka dođe suša, ne će mu oduzeti života...

Ali, to je sve ostalo samo njegova svojina. Nije se želio drugome povjeravati. Osjećao je da je bolje ne iznositi biserje pred znalične i radoznale ljudske poglede. Ne bi tim ništa dobio, a stvorio bi samo nepotrebna govorkanja...Mislio je u sebi: Saznat će oni! I te kako saznati! Ali, kad bude sve uređeno... Prije ne!

Pače se ni svom kapelanu nije odvažavao otvoreno reći istinu u lice. Čekao je zgodan čas. Znao je, da će do toga doći. I bio je miran... Doduše, imao je još dosta toga pročistiti, pitati, ali ipak je bilo bolje, da to bude u pravi čas...

I taj je došao nenadano!

U veselom očekivanju.

Godine 1962. blagdan je Srca Isusova padao na samo Petrovo. Da se izbjegne gomilanje pobožnosti, Papa ga

je posebnom odlukom prenio na tjedan ranije — 22. lipnja.

Toga dana rano ujutro jedna je žena u Petrinji pristupila svetoj pričesti prije nego će poći na posao. Ona je udovica i mora sama privređivati kruh. Kod svete Pričesti žarko je molila za svoga Marijana. To je njezin jedinac, nalazi se u zagrebačkoj bogosloviji. Pred ređenjem...

Gledala ga je u duhu: lijep, pristao. Fino i plemenito lice odražava nutrinu idealnoga mladića s nježnom dušom, ali čvrstom i upornom voljom. Da, on je bio i te kako nježan... Volio je svoju mamu nada sve. Ali, kad se postavilo pitanje, ne bi li se odrekao svoga zvanja da bi njegova mama materijalno bolje prolazila, odgovorio je mami:

— Radije ćemo ostati bez komadića kruha u kući nego da ja napustim svoj put prema oltaru...

Društven — čitava ga je Petrinja voljela; sposoban — jedan od najboljih u svom godištu; praktičan — lanjske je godine organiziarao Mladu misu jednoga Isusovca s toliko ukusa i ljubavi, da su se svi čudili. Kad bi se odlučio na bilo koje drugo zvanje, svagdje bi mu širom otvorili vrata, pružili najbogatije stipendije, omgoućili najviše specijalizacije...

— Srce Isusovo, čuvaj moga Marijana...

U isto vrijeme...

U isto je vrijeme sestra karmelićanka u Leskovcu pokraj Zagreba željno očekivala jutarnju svetu Misu. Znala je, da će danas biti svečana Misa. Sigurno će doći njezin brat Jozo. Valjda će biti subđakon, kao što je

bio i prije dva tjedna na prvoj svetoj Pričesti djece... Željno je pogledavala kroz prozor prema stanici, ne će li ugledati onoga, koji će ubrzo kao Mladomisnik stajati na oltaru... Mlada misa! To će biti sretan čas... I dvije druge sestre, također redovnice, i mama i tata, i cijeli Lipovljani bit će sretni i ponosni na dobroga, čvrstoga, odlučnoga i na šalu sklonoga Josipa...

Mama je u Lipovljanima već polako spremala misno rublje i slagala ga u ormaru. Tata je računao, koliko će mu trebati vina za banket na Mladoj misi. E, što ćemo, i na to treba misliti... Neka se toga dana svi osjećaju zaista ugodno u njihovoj kući...

Srce Isusovo, čuvaj našega Josipa...

Auto je jurio...

Poslije 6 sati ujutro jurio je auto ulicama Zagreba prema Savskom mostu. Za volanom je sjedio nadbiskupski Tajnik Dr. Mijo P. Sigurnom rukom vješto je upravljao kolima misleći na ljubav onoga Srca, koje ga je kroz osam godina štitilo u Dječačkom Sjemeništu, a koje ga nije iznevjerilo ni u teškim ratnim i poratnim godinama...

Otraga su sjedili Marijan i Josip. Određeni su u zadnji čas— jer prema planu nijedan od njih nije bio određen ni predviđen — da uzveličaju proslavu Srca Isusova kod karmeličanki u Leskovcu. Veseli su obojica zbog lijepoga vremena, lijepe vožnje... Misle, kako dogodine više ne će ići kao bogoslovi slavit blagdan Srca Isusova, nego će se neposredno spremati za ređenje...

Već su prešli most preko Save. Jure cestom prema Karlovcu. Na domaku su Stupniku. Sada će skoro

zaokrenuti s glavne ceste prema Leskovcu. Nazire se crkva u Brezovici. Dr. Mijo vozi propisno. Boljega vozača možda u čitavoj nadbiskupiji nema.

Prema njima juri neki teretnjak. Ide od Karlovca i propisno vozi desnom stranom. Nitko nije računao, da se iza njega nalazi drugi, i da će upravljaču toga drugoga u zadnji čas pasti na pamet da pretekne prvi. Ali upravo se to desilo. Skrenuo je sa svoje desne strane, i ne pazeći, da li mu dolazi tko ususret, poletio je da obiđe teretnjak. Međutim s ove je strane naletio baš na kola s bogoslovima. Velika brzina kod prvoga i drugoga. Sukob...

I Marijan i Josip i tajnik — na mjestu mrtvi...

Tri mlada života!

Tri mlada života u jednom času ugasnuta. Tri svećenička zvanja utrnuta. Tri velike nade naroda, vjere, Crkve u jedan čas pokopane...

U crno se zaviše majke, braća i sestre, u crno se zaviše i Slavonski Kobaš, Lipovljani i Petrinja...

Na sve strane čulo se ono pitanje, što ga je postavio govornik nad grobom Tajnika u Kobašu: »Bože, pa što si nam učinio? Nemamo svećenika, oni su nam potrebni kao komadić kruha... a ovdje su pokopana tri idealna svećenička poziva...?«

Tko će nadoknaditi ovaj gubitak? Zašto je bila potrebna ova žrtva najboljih?

Nema čekanja...

Kad je Branko čuo za taj događaj, on je razumio da je to signal za njega. Nema više čekanja i odlaganja. On će stati na prazno mjesto.

Zaputio se poslije podne do sobe dragoga kapelana. Oprezno je pokucao na vrata i ušao.

— Što je Branko? začudi se kapelan njegovoj smetenosti.

— Velečasni, htio bih vam nešto reći; htio bih vas nešto pitati...

Sjedoše na kauč. Kapelan jes lutio o čemu se radi. Ali ga je pustio, neka misao iziđe sama iz ovoga plemenitog mladenačkoga srca. Mnogo je on molio, da dođe do ovoga časa. Često i često preporučivao je Branka Gospi, jer je vidio na njemu ono, što treba da ima.

— Velečasni, ja bih htio biti svećenik!

— Oho! A zbog čega?

— Htio bih stati na prazno mjesto iza Marijana i Josipa... Već dulje vremena nosim to u duši... Ali danas, kad sam doznao za nesreću, shvatio sam, da se moram s vama porazgovoriti. Vi me poznate, recite mi, da li ja mogu postati svećenik... Imam li i ja za to sposobnosti, jesam li vrijedan te milosti...? Recite mi...

— Branko! Bit ću iskren. Možeš se zaputiti prema tom cilju, imaš sposobnosti, vrijedan si kao i toliki drugi prije tebe. Ja sam to na tebi zapažao i molio sam već dugo Gospu da ti ulije u dušu tu misao... Nisam ti htio govoriti, ali već odavna sam rekao: Kad bi Branko htio, on bi bio dobar i vrijedan svećenik...

Pitanja...

— No, iskreno govoreći, još prije kratkog vremena nisam na to mislio. Ja smatram, da je to došlo nekako prenaglo...

— Misli sada: Neki su čuli Božji glas iza vojske, a neki u trinaestoj godini. Velika većina svećenika nije ni-

kada u svom djetinjstvu pravila oltariće i igrala se velečasnoga. Voljeli su mnogi nogometnu loptu i motore više nego klečati i prebirati debele molitvenike. No, kad su čuli Kristov glas, kad je do njih dopro zov duša, kad su zagledali lik misionara i svećenika po Srcu Božjemu, nešto ih je povuklo.

— Zar to nije potrebno nositi od djetinjstva u sebi?

Nije! Mnogi i mnogi su svećeničko zvanje dobili tek u zreloj dobi, pače i u staračkoj... O toj stvari vam baš mislim jednom zgodom govoriti...

Što ne treba...

— Ali ni sada, kao ni prije, nikad ja nisam u sebi čuo kakav nutarnji glas, koji me je pozvao... Nitko mi to nije rekao; niti ja osjećam, da sam nešto čudno doživio...

— Pripazi, Branko! Jedno od najvižnijih djela pape Pija X. bilo je, da se službeno ustanovilo što se može i mora tražiti od onoga, koji želi primiti sveti red.

Prije su neki tvrdili ovo: jedini je siguran znak Božjega poziva, ako osjećaš jaku nutarnju sklonost za svećenički stalež. Mislili su: ako Duh Sveti ne da nekomu osjetne želje i čežnje da postane svećenik, onda to nije pravo zvanje, pa se treba bojati samoprevare...

Posljedice te neispravne nauke, koja je sasvim protivna mišljenju Crkve, bila je ta, da je mnogi izvrsni mladić, koji je imao sva svojstva da postane valjan svećenik mislio, da nema zvanja; za taj stalež nije osjećao neke osjetne sklonosti, nego se dapače bojao i prezao zbog velike odgovornosti.

Jasni pojmovi.

No Crkva je oduvijek držala, da poziv za svećenički stalež ne stoji u osjetnom čuvstvu ili u tajanstvenoj sklonosti. Zvanje se očituje tim, ako ckva nekomu prizna, da ima sposobnosti za svećenički stalež, i da ga ovlašteni službenici Crkve odrede za sveti red.

— Koji su dakle sigurni znakovi, da je netko za svećenika!?

— Tri su osnovna znaka. Prije svega nije prijeko potrebna unutarnja osjetna sklonost u dotičnoj osobi. A niti osjetno poticanje Duha Svetoga. Nego:

1. Prava nakana. Želiš li postati svećenik, ne zato da provodiš lak i udoban život ili da te štuju i časte, već da nešto učiniš za širenje Kraljevstva Kristova na zemlji? Imaš li uvjerenje, da kao svećenik možeš više učiniti za slavu Božju, za spas duša, koje propadaju, i za vlastitu povezanost s Bogom? Ako je tako, onda smiješ pristupiti k oltaru Božjem odloživši svaku sumnju. Možeš biti sretan i sigurno držati, da je Bog svrnuo svoj ljubljeni pogled na tebe i označio te za svoju službu.

2. Zdravlje duše i tijela. Znači imati toliko naravnih i vrhunaravnih darova i sposobnosti, te je opravdana nada, da ćeš uistinu dužnosti svećeničkoga staleža valjano vršiti. Ja tebe znam, ti toga imaš u preobilju.

3. Nema sumnje, pravo ćeš zvanje dobiti tek onda, kad te Biskup pozove na ređenje, i kad ti On dade sveti svećenički red. Drugo su znakovi, a zvanje daje Biskup.

Odgovornost.

— Mene plaši, velečasni, pomisao na neizmjernu odgovornost, koja tišti svećenikova leđa. Kome je više

dano, od toga će se više i tražiti. Svećenik mora biti čista srca i ruku. Briga za duše težak je teret...

— Pripazi! Sotona dobro zna koliku moć ima svećenik i kako može usujetiti pakleno djelo — propast duša. Zato on upire sve sile i nastoji ugušiti klice zvanja i čežnju srca, za koje se nada, da će jednoga dana stajati na oltaru.

Jest! Svećenička je služba odgovorna. No znaj dobro: Bog nikada ne uskrati pomoć onima, koje sam odabere za svoje djelo. On bdije i čuva svoje svećenike. Sveti Bernardo kaže, da »Bog nikada ne zove, a da u isti čas ne bi pozvanome dao dovoljno milosti da postigne cilj, za koji je pozvan«.

Opasnosti...

— U svećeničkom staležu ima dosta opasnosti? I tjelesnih i duševnih.

— Ali ima i preobilje pomoći i zaštite! Istina, neprilike grunu u čas, i kad se najmanje nadaš. Moraš biti spreman na duhovne i tjelesne opasnosti. No u svemu tome svećnik se sjeća Krista, koji je »molio za njega, da ne smalakše njegova vjera«. On ga je ojačao snagom za borbu i potkrijepio milošću, što je dobiva po svagdanjoj Žrtvi, po čestom moljenju brevijara. Možeš biti miran uzdajući se u dobrotu Srca Prvoga Svećenika i Njegove svete Majke...

Arskome župniku sv. Ivanu Vianeyu bilo je otkriveno, da njegov prijatelj trpi u čistilištu. Slijedeće jutro u času podizanja uzeo je u ruke svetu hostiju i molio: »Sveti i Vječni Oče, daj da učinimo zamjenu. Ti držiš u rukama dušu mojega prijatelja, a ja držim u

rukama tijelo tvoga Sina. Spasi mi prijatelja, a ja ti darujem Sina sa svim zaslugama njegova trpljenja...«

Kako je on jednostavno shvatio snagu svoje svećeničke molitve. Ako svećenik ima takvu snagu nad čistilištem, zašto ne bi sebi mogao izmoliti snage i jakosti, da može vršiti dužnosti uzvišenoga zvanja...?

Nisam najbolji đak...

— A što je s tim, znate i sami: moje svjedodžbe nisu baš najbolje. Nisam baš među prvima. Svećenik mora biti čovjek velikoga znanja, pa zato i oni, koji to žele, moraju biti najbolji đaci...

— Gdje to stoji? Nigdje se to ne traži. Učeći ne treba uvijek letjeti brzinom lastavice. Strpljiva će ustrajnost bolje izvesti isto djelo nego nestalni let genija. Kardinal Gibbons je rekao: »Iskustvom je dokazano, da temeljit sud s osrednjim razumijevanjem daleko više koristi nego sjajan talenat bez praktičnoga smisla. Rijetke su prigode, da se razvije genij. Svaki se pak čas nadaje prilka da pokažeš zdrav i praktičan sud».

Crkva je postavila na oltar blaženoga Ivana Vianeya, komu su poglavari zbog slabih sposobnosti za nauke često svjetovali neka ostavi sjemenište. Pa i kao svećenik govorio je često arski župnik, koliko ga truda i muke stoji sastaviti propovijed. Nazivao je to najvećom nevoljom svoga života. Pa ipak nikoga drugoga nisu tako pitali za savjet u zapletenim slučajevima kao njega, i njegovi su odgovori bili puni zdrava razuma i nebeske mudrosti...

Premalo svet...

— Vi me znate, nisam nikada bio ni najbolji u vladanju. Imam puno pogrešaka.

— Onima, koji su ogrezli u kakvu grešnu naviku i nisu se posvema oslobodili, može se primijeniti opomena Božja: »Ne približuj se ovamo, jer je mjesto, na kojem stojiš, sveto«. Takvi ne smiju doticati Boga čistoće, sve dok dovoljnim kušnjama ne dokažu svoju krepost...

No, to ne znači, da je grešan život u prošlosti zapreka ređenju i svećeničkom zvanju. Sveti Petar, Augustin i mnogi drugi teško su uvrijedili Boga, pa ipak ih Bog nije bacio iz broja svojih odabranika. Dvije su vrste ljudi pozvane od Isusa u svećenike. Prvi su nevini, drugi su pokornici. Njihov je početak posve različit, no svršetak isti. Oni dolaze na oltar posve različitim putevima, no pred oltarom se susretnu kao jedno srce i jedna duša...

Ti ćeš se još kroz dosta godina u sjemeništu vježbati, ti ćeš naučiti moliti i svladavati svoje strasti. Očistiti ćeš se i jačati dušu osobito Duhovnim vježbama, tako da ćeš biti uistinu sposoban za službu Božju.

Kako je u Sjemeništu?

— Znate, malo se bojim i onoga života u sjemeništu. Čovjek tamo mora biti uvijek mrk, ozbiljan, ne smije se smijati... Doduše, ja vidim, da vi to baš nijeste... Vi vozite motor... Znam, da ste i nogometaš... Ali čini se, da ste vi izuzetak!

— Kakav izuzetak! Čuj, da ti nešto ispripovjedim iz života u sjemeništu Onda ćeš upoznati, kako izgledaju tvoji budući kolege.

Kiša je lijevala kao iz kabla. Dečki su pobžno izmolili večernju molitvu, pa otišli u spavonicu da se spreme na počinak. Ante je po običaju oduljio večernji pohod pred slikom Majke Božje...

Dok se on još sabrano molio, otišli su ostali u spavaonicu. Kako je krov bio trošan, a kiša jaka, probio je mlaz vode kroz strop spavaonice.

E, to je bio događaj za dečke! Za čas je bilo kao da su vatrogasci u kući. Svi su se kroz mali četverouglasti otvor popeli na tavan iznad mansarda »da pomognu«. Smijeh i veselje gore kao na fašnik. A sveta šutnja bi morala svakom zatvoriti usta kao lokotom do sutra poslije doručka. Da, ali kad je poplava, onda mnogi zakoni prestaju.

Ante je sabrano ušao u spavaonicu i čedno legao na počinak. Nešto mu se činilo čudno, što čuje negdje u visinama svakakve glasove, smijeh i viku. Mrak je bio gust, jer je vani bila kiša. Nakon nekog vremena približavala se ta rulja njegovoj spavaonici. Srce mu je kucalo jače. Kad su bili iznad njega, začuo se štropot, i uz nerazumne glasove spuštali se u njegovu spavaonicu... Zlobni su jezici dugo govorili, da je Ante od užasa u nepotpunoj opremi izletio iz kreveta, pa na hodnik, i zvao u pomoć...

Osobito ga je vjerno oponašao Vilko, pa je to morao nekoliko puta javno izvesti i pred Poglavarom. Vilko je to rado činio, da nasmije prijatelje. On je bio mlad i poduzetan. Prekrojit će on koješta na svijetu! Samo čekajte, doći će njegov čas... Danas je Vilko svećenik. Ostao je svjež, pun smijeha i radinosti...

Što misliš, Branko, da li bi ti takvi kao Vilko odgovarali kao prijatelji? Za tim se ide, da svi takvi budu.

Dođi ti slobodno među njih. Ovakova, kakav jesi, ovakova te trebaju... Znaš, što ti je rekao Biskup poslije utrke, kad si bio prvi...

Put do oltara...

— Ti se, Branko, porazgovori sa svojim roditeljima. Kako će to ispasti?

— Uistinu ne znam. Da vam pravo kažem, bojim se da će mi stavljati zapreke. Kad bih htio biti liječnik, advokat, inženjer, oni bi se veselili... Ali za svećenika...? A inače se smatraju dobrim kršćanima... Što bih učinio?

— Bogu se dobro pomoli. Izmoli jednu devetnicu na čast Srcu Isusa Svećenika, a onda sastavi list i predaj im ga da pročitaju, kad ti ne budeš kod kuće. U njemu sve lijepo obrazloži, što imaš reći... Ja ću ti dati neke knjige, pa se slobodno i njima posluži... Uvjeren sam, da će ga oni razumjeti... To će biti prvi korak tvome uspjehu... Ustraj samo i ne boj se... Htio bih ti još samo jednu stvar staviti na srce. Lijepo me poslušaj i u djelo je provedi...

Svećenički jubilej...

U španjolskoj pokrajini Navari leži seoce Arbazuza. maleno planinsko gnijezdo. Pa ipak je poznato po čitavom svijetu. Do sada je to selo dalo 337 svećenika. I to najviše u zadnjih nekoliko desetaka godina, otkako župom upravlja don Bruno Lezaun.

24. travnja 1952. godine proslavio je Don Bruno pedesetogodišnjicu misništva. Za tu svečanost postaviše u crkvi 30 oltara, na kojima je istovremeno sa zlatomisnikom služilo svetu Misu 30 svećenika, kojima je on pomogao da su se uspeli do svećeništva.

Ali to još nisu bili svi, jer je on odgojio sveukupno 80 svećenika i redovnika. Ovome treba dodati još 400 redovnica, velik broj redovničke braće, pomoćnika i bogoslova...

Novinari su znatiželjni...

Znatiželjni novinari posjetili su 83-godišnjega don bruna. Htjeli su od njega saznati njegovu tajnu. On ih je začuđeno pogledao.

— Tajnu? Vi biste htjeli pronaći moju tajnu? Pa to uoćpe nije nikakva tajna. Godine 1904. kao mladi svećenik hodočastio sam u Rim. Primio nas je u audijenciju Pio X. Održao nam je govor, u kom je naglasio tri stvari, što ih svaki svećenik mora činiti u svojoj župi. Ja sam to činio...

— A koje su to tri stvari?

— Poučavati savjesno djecu u katekizmu, svom gorljivošću ispovijedati, te mladež poticati i odgajati na čestu svetu Pričest. To sam činio...

Putem katekizma, po dobro obavljenoj svetoj ispovijedi i dostojnom primanju svete Pričesti bude se svećenička zvanja...

— To i ja tebi kažem, Branko, danas, kad si mi rekao svoju veliku tajnu. Dolazi na vjeronauk, tjedno se ispovijedi, često pričesti i ti ćeš sigurno doći do oltara, ako to ozbiljno i žarko obavljaš... Zato će ti pomoći ova knjiga »Bukteći oganj«. Zanimat će te. I koristiti također...

brankovo pismo roditeljima

Dok je vruće...

Kuj željezo dok je vruće, veli narodna poslovica.

Tako je radio i Branko. Iza razgovora s kapelanom odmah je počeo vršiti devetnicu: svakidašnja sveta Pričest i litanije srca Isusova. Ništa više!

Ali nije bilo tako jednostavno sastaviti pismo za roditelje. Mučio se time dosta dugo. Konačno je uspio. Razumije se, da mu je kapelan pomogao. Ali nije htio on sastaviti. Želio je, da to bude zaista Brankov način pisanja...

Kad je pismo bilo gotovo i isrpavljeno, nije puno razmišljao, kako će ga dati roditeljima. Najbolje će biti u nedjelju poslije podne. Redovito je tata kod kuće, a i mama je slobodna. On će ga ostaviti na stolu i otići na nogometnu utakmicu. Znaju, gdje je on u to doba. A to će biti dosta dugo, imat će vremena da dobro pročitaju i promisle o svemu...

I tako je učinio. Ostavio je list na stolu. Spremio se i otišao na igralište. Bio je uvjeren, da će akcija uspjeti.

Evo teksta toga lista...

Dragi roditelji!

Imam vam povjeriti jednu tajnu. Već je dulje vremena nosim u sebi, ali sada je vrijeme da otvorim svo-

je srce. Mislio sam, da će to biti najbolje na pismeni način. I za vas i za mene. Kad pročitate taj list, znat ćete sve, pa ćemo se onda moći još razgovarati.

O čemu se radi? Stvar je jednostavna: htio bih postati svećenik, pa vas zato molim, da me pustite dogodine u sjemenište.

Vi ćete se sigurno odmah zapitati, tko me je na to nagovorio. Nitko od ljudi, sam Bog. Ili ako me je tko do toga vodio, to ste bili vi, koji ste me odgojili za poštenje i čestitost. A to su najbolji uvjeti za svećeničko zvanje. Hvala vam od srca!

Svako je zvanje lijepo i svako je Božji poziv. Svako je potrebno ljudima. No ipak je svećeničko zvanje na poseban način Božje. Ovo zvanje jest nad sva zvanja, jer ono u sebi združuje ljepotu svih zvanja zajedno.

Lijepo je biti arhitekt i graditi veličanstvene mostove, koji u vitkim lukovima povezuju dva brda. Svećenik gradi još veličanstvenije mostove, on povezuje zemlju s vječnošću.

Lijepo je biti liječnik, koji olakšava tjelesne bolesti. Svećenik je također liječnik i to liječnik duša, te kod otvorenog groba pjeva pjesmu o uskrsnuću i životu.

Znam, da ćete vi reći na sve ovo: To je istina, ali ti, sinko naš, nisi za to. Ti nisi za to odgajan od tvoje mladosti. Mi nismo imali nakane da te odgojimo za svećenika.

Biskup iz Athabaska u sjevernoj Kanadi otkrio je jednom prigodom povijest svoga zvanja. »Tek sam bio u desetoj godini, a moji roditelji su već očajavali nada mnom. Bio sam tvrdokoran i nepopravljiv. Ništa nisu mogli sa mnom postići, niti lijeopm riječju, niti oštrom. Jednom pođoh u školu, ali se na putu sakrih sa svojim

drugovima. Umjesto u školu, odosmo se igrati. Najednom se među nama pojavi moj otac. Uhvatio me za ovratnik i počeo gurati kući. Put nas je vodio pokraj crkve. Otac me dovuče pred Marijin oltar i započe muževno moliti: Majko Božja, posve Ti darujem ovo dijete. Ako još ti možeš štogod iz njega učiniti, učini. Ja više s njime ne mogu nikuda. Uvjeren sam, da ga je Majka Božja uslišala. Sasvim sam se od tada promijenio. Dvije godine kasnije zamolio sam, da budem primljen u sjemenište. Čim sam postao svećenik, odmah sam se javio za misionara. Kad sam se opraštao od rodnoga doma i dragih ukućana, tada otac reče napola u šali, napola ozbiljno: »Marijo, ti si moje riječi shvatila odviše ozbiljno. Uzela si mi dijete, da bude posve tvoje«.

Oče, ja baš nisam bio takav, kakav je bio taj dečko, ali ako je on mogao postati dobar svećenik i biskup, premda je bio tako zločest, i premda njegovi roditelji nisu baš imali takve nakane s njim, to mogu također i ja učiniti.

Kad se pred francuskim učenjakom De Bonaldom pojavio njegov sin, netom zaređen za svećnika, skinuo je šešir i nije se više htio pokriti, iako mu je sin prigovarao. Kazao je: »Od onoga časa, otkada je moj sin primio svećeinčki red, veći je od mene«. Ovaj je sin kasnije postao nadbiskup i kardinal.

Ne ćeš ti, oče preda mnom morati skidati šešir. Ne dao Bog toga! Ali imat ćeš sina, koji će biti dostojan te časti.

Jedan francuski biskup prigodom audijencije pričao je Papi, kakvu čast on iskazuje svećeničkim majkama. Čim je završeno svećeničko ređenje, tada biskup odmah pozove k oltaru majke mladomsinika. Tu im zahvaljuje

i čestita u ime Crkve, što ih je Providnost tako počastila i postavila kao svećeničke majke uz samu Majku Božju. Završivši svoj govor, predaje biskup svakoj majci posebnu srebrnu medalju, koja je skovana baš za ovu svečanost. Na jednoj strani medalje prikazan je lik Marije s Djetetom, a na drugoj natpis: »Biskup majci svećenika u znak duboke zahvalnosti«. Papa je zamolio biskupa neka prigodom spomenute svečanosti svećeničkim majkama izrazi zahvalnost također i u ime vrhovnoga poglavara Katoličke Crkve. Vidiš, majko, kako dobri ljudi cijene majku svećenika! A kako će je tek Bog cijeniti ! ! !

A ti možeš po meni to postati! Uvjeren sam, da ne ćeš tu sreću sebi i meni odbiti, a Bogu neizmjernu radost !

Pokušaj se uživjeti u ove osjećaje, koje je napisala jedna majka onoga dana, kad joj je sin prikazao prvu svetu misu. Ti ćeš ih i po meni proživljavati. Evo, što ona piše:

»Blagoslivajte Boga sa mnom, sada sam majka svećenika !

Vi se sigurno sjećate, kolika me je radost obuzela, kad sam pred 24 godine, dobila sina. Gledam ga živa pokraj sebe; vidim, kako pružam u kolijevku ruku, da se uvjerim, kako je doista tu moje dijete... Daleko uzvišenije veselje ispunja danas moju dušu! To su čuvstva, kakvih nisam dosada nikad osjetila...

Sada sam svećenikova majka!

One ruke, onako sitne, koje sam pred 24 godine tako nježno ljubila, sada su pomazane i određene da drže kruh života... Ono tijelo, što sam ga ja hranila, sada je posvećeno...

Ono srce, kojega se nije taklo nikoje drugo osim moga, sada je posvećeno...

Stajo je tamo, visok, ozbiljan. U njegovu je pogledu bilo nešto slavno. Nalazila sam se kod svetišta... Najednom ugledah, kako kleči pred presvetom Hostijom... Nisam mogla moliti... Nisam! Mogla sam samo prošaptati: »Svemogući Bože, hvala Ti, hvala... Taj je svećenik bio moj... Njegova je duša kao iskra moje duše... On je Tvoj... Čuvaj ga...«

Kucnuo je čas pričesti... Svećenik se okrenuo k meni i podigao ruke: bilo je to odrešenje svojoj majci. Sinko moj!

Zatim je uzeo ciborij i došao do mene... Kakvo sjedinjenje! Bog, njegov svećenik i ja!

Jesam li molila? Ne znam. Nepoznati mi je mir zavladao dušom, oblio me val ljubavi i zahvalnosti... Bilo je ugodnih dana u mom životu, no ovaj je najsretniji od svih. Prvi put sam naslutila, kakav će biti beskonačni čas vječnosti uz Boga...«

Dragi roditelji! Ni o kom drugom ne ovisi nego samo o vama, hoće li ova sreća biti vaša. Ja ću vas morati jednom ostaviti, prije ili kasnije. Ako vas ostavljam idući u sjemenište, vratit ću vam se, i ovo vam donijeti...

Čitao sam, da u Šleskoj počiva na groblju neki misionar. Iznad njegova groba podignut je kip Bezgrešne Djevice. Ispod Marijinih nogu pod staklom uzidan je mirtin vijenac. Ovaj je vijenac pronađen poslije svećenikove smrti među njegovom ostavštinom, a uza nj malen listić s riječima:

»Ovo je svadbeni vijenac moje majke. Vazda sam ga nosio sa sobom, bilo na kopnu, bilo na moru, kao dragu

uspomenu na onaj sveti trenutak, kada je moja majka obećala svome suprugu pred Božjim oltarom vjernost do groba. Ali ne samo vjernost nego ujedno i poštenje. Cio život ostala je vjerna svetoj prisezi.

Već je imala devetero djece, i tada je još uvijek imala toliko odvažnosti, te je dopustila, da sam i ja ugledao svjetlo ovoga svijeta.

Odmah iza Boga dugujem svoj život i svoje zvanje mojoj majci. Da mi moja majka nije darovala život, ja ne bih postao svećenik ni misionar i ne bih mogao, poznavajući devet jezika, toliko učiniti za spas besmrtnih duša. Lijepo molim onoga, koji nađe ovaj vijenac, da ga zajedno sa mnom stavi u grob«.

Svećenik ljubi roditelje i iza njihove smrti. U svojim svetim misama on ih ne zaboravlja.

Evo me na kraju! Na novi put kojim želim krenuti, htio bih da siđe vaš roditeljski blagoslov. Blagoslovite vi mene sada, ja ću vas kasnije... To vam poručuje i za to vas žarko moli vaš zahvalni sin... Branko

Tjedan dana...

Kad se Branko navečer vratio kući, ništa nije mogao saznati od roditelja. Vidio je samo, da su ozbiljna lica pogled svraćali na njega, kad su mislii, da ih ne gleda. Ali inače ni riječi. Nije se usudio prvi zapitati. Molio se žarko Gospi i čekao...

Punih sedam dana trajala je ta »karantena«. Iza tjedan dana pozva otac Branka u kuhinju. Sjedio je za stolom, nad rugoj stolici mama. Nijedan brat ni sestra nisu bili prisutni. Na licu očevu vidjela se ozbiljnost, ali i smirenost. Vidjelo se — u njemu je nešto sazrelo. Nešto, što je nosio u sebi dane i noći.

— Sinko! Pročitali smo tvoj list. Nismo to očekivali. Ali smo dobro promislili. Ako smatraš, da te Bog zove — idi! Pođi u sjemenište i postani svećenik... Da sam vidio sam tren neodlučnosti u tebi, ne bih te pustio... Ali mislim, da je to tvoja sreća, da je to tvoj životni put, zato te ne ću zadržavati... Ipak bih ti htio samo jednu riječ još kazati: Obećaj mi, da ćeš postati dobar svećenik! Da ćeš se ozbiljno spremati za taj sveti, ali i teški stalež. Svećenici moraju biti jaki i izgrađeni ljudi... Hoćeš li mi to obećati...?

— Obećajem iz svega srca! To je moja najvruća želja!

Branko je primijetio suze na majčinim očima. Bile su od ganuća, u njima se caklila radost... Možda je na današnji dan ispunjena njezina davna potajna želja... Tko to zna? Ponori su majčinih srdaca dublji nego i naše najdalje slutnje.

ograda šutnje je pala

Revanš utakmica...

Danas je u crkvenom cintoru pokraj sakristije poposebno živo. Nije ni čudo. Skupili su se svi stariji dečki, da prisustvuju zadnjem velikom dvoboju u odbojci.

Dinamovci protiv Hajdukovaca!

Vruće je igračima i navijačima. Kao u Splitu pred susret dvaju naših velikih takmaca. Neizvjesnost vlada u zraku... Jedni su i drugi odlučni samo na pobjedu...

Branko gleda utakmicu. U odbojci baš nije među prvima, ali ga zanima svako takmičenje. Tu je i mladi kapelan. On je sudac. Snažni servisi, dobro podignute lopte, divni udarci, kolosalni blokvi tih udaraca — i poeni padaju... Navijači se razigrali kao da i sami sudjeluju kod te utakmice... Sada je jedan-jedan u setovima. Tko će dobiti treći, odlučni?

Snažan servis Hajdukovca Vlade Dinamovac Joža prihvaća i dodaje Mirku. Ovaj vješto podigne loptu visoko nad mrežu. Visoki Miro-Bosanac poskoči, svom snagom udari, i već su Dinamovci gledali siguran poen, kad li s druge strane Mate od Imotskoga poskoči. Blok s obim rukama, i lopta se nađe pokraj Mire na zemlji... Sjajna parada Mire, ali još više Mate...

Da ti historijski časovi ne propadnu u zaborav, mali Štefek obilazi važno sa televizijiskom kamerom — nekom starom škatuljom — i marljivo »snima« tok čitave igre za filmske novosti.

Pitijski odgovor...

Kapelan sjedi na prikladnom mjestu i sudi. Točno i odmjereno. Stari je majstor za ovakve stvari. Koliko je samo znoja prolio na igralištima odbojki na Šalati! A još više na nogometnom... U tom je bio pravi — virtuoz. A i sada znade koji puta, kako on kaže dečkima za volju poigrati. Ali kad počne, onda se brzo vidi na njemu, da baš nije sve to samo »dečkima za volju«. Jer kad se zbog drugih igra, ne igra se tako vatreno i žustro... U njemu živi još mladenački sportski duh bivšega golmana.

Odmah, kako je došao na tu župu dečki su ga htjeli prokužiti. Pa su mu postavili škakljivo pitanje...

— Velečasni! Za koga vi navijate u nogometu?

Vrlo sklizak teren. Osobito među mladima. Ali se sjajno snašao. Uostalom odgovorio je onako, kako je osjećao.

— Znate, da vam budem iskren, ja navijam za Plave, ali mi nije krivo, kad Bijeli pobjede...

Svi su bili zadovoljni s odgovorom. Nisu mu ni najvatreniji navijači Bijelih zamjerali, što baš na prvom mjestu ne navija za njih... Glavno je, da je inače za njih...

A kako je svršila ta utakmica u odbojki...? Nemojte pitati! Kod neodlučnoga stanja 15:15 lopta je odletila u visokom luku preko plota i pala u trnje... I razumije se, kroz jedan šav se probio trn... Dušica je pukla... Nisu mogli svršiti... Mrak je pao, dok su zakrpali...

Kao bomba...

U određeno vrijeme poslije igre dečki se nađoše u svojoj dvorani za vjeronauk. Lijepo je ona uređena.

Klupe su upravo nedavno nabavljene. Konstrukcija im je željezna, a naslon za pisanje može se podići, kad se u klupe ulazi i izlazi. Sve su okrenute prema prozoru. Na njemu se nalazi ugrađen ventilator za promjenu zraka. Gore nad prozorom vise smotana dva zastora. Jedan pokret rukom i prvi se crni spušta i zamračuje prostoriju, a iza njega drugi bijeli za projekcije. Iza klupa otraga na posebnoj daski nalazi se velik epidijaskop za davanje slika, ali također s napravom, da se mogu davati i projekcije s katehetskim filmovima. Zidovi su ukrašeni lijepim i ukusnim slikama i crtežima. Dečki se u toj dvorani osjećaju kao kod kuće...

Kao grom iz vedra neba pale su kapelanove riječi među dečke, kad su se pomolili.

— Dečki, moram vam reći veselu vijest. Našu je grupu Bog visoko odlikovao, udijelivši jednom između vas svećeničko zvanje.

— Tko je taj? Tko je taj? Vi se sigurno šalite!?!

— Pogodite!

No sada je nastala graja. Svaki je vikao različito ime. Ali zanimljivo samo je nekolicina spomenula Branka. Većina je spominjala druge dečke. Nisu smatrali, da bi taj živi, zdravi, vatreni Branko došao na tu misao...

— Dečki, ja sam! Za nekoliko dana putujem...

Od srca su mu čestitali, jer su znali, da Branko nije neozbiljna baba, koja iz sebe pravi komedije. Bili su i ponosni, što je među njima Bog našao nekoga vrijednoga za svoju službu... Malo pomalo, i galama se smirila... Počeo je ozbiljniji razgovor. Temu je donio sam kapelan... Različiti putevi do oltara...

— Vrlo je zanimljiv put do svećeničkoga zvanja newyorškog kardinala Franje Spellmana.

— Njega neki nazivaju »leteći kardinal«, upade u riječ jedan od mladića.

— Da, i to je ostatak njegova izvanrednog irskog značaja i posebno proživljene mladosti. Kao malen dječak svršivši jedva šestu godinu, već je zarađivao kao raznašač novina. Zatim je postao mehaničar. U šensnaestoj godini sastavio je automobil iz starih djelova, što ih je dobio na otpadu. Sa sedamnaest godina vršio je službu šofera na autobusu. Kad mu je bilo osamnaest već je bio glasoviti boksač.

Tek je tada otkrio ljepše zvanje i ostvario ga s nevjerojatno poduzetnim duhom i silnom energijom mladenačke volje.

Kao mlad svećenik odlično je organizirao hodočašća u Rim, kamo je dovodio cijele lađe hodočasnika. Ubrzo je pobudio pozornost poglavara zbog svojih organizacijskih sposobnosti, pa je domala resila njegovu glavu biskupska mitra, a naskoro ga sv. Crkva zaodjenula purpurnim grimizom kardinala.

I kao kardinal nije ništa promijenio od svojih manira Ako kuda putuje, sam upravlja autom ili avionom.

— Pa zar se može postati svećenik, ako netko ima već svoj zanat? Zar se i kasnije može početi učiti bogoslovija . . .?

— Razumije se! Vidiš i sam već iz ovoga slučaja. Spellman je kao gotov čovjek tek počeo. Ustrajao je i postao kardinal. Takav je i kardinal Gilroy iz Sidneya u Austriliji.

— Zar je i on kasno zvanje?

— Za vrijeme prvog svjetskoga rata bio je telegrafista na jednom brodu. Oduševio se putovanjem po moru. 25. travnja 1915. našao se na brodu za vrijeme savezničkoga napadaja na morski tjesnac kod Galipolja. Gilroy je promatrao razbješnjelu bitku; slušao grmljavinu topova, eksplozije granata, štektanje mitraljeza. A između svega gledao je bijeg siromašnih, izmrcvarenih i ispaćenih ljudskih likova. Došao je do spoznaje, kako čovjek može malo odlučivati o svojoj sudbini.

Nekoliko desetaka tisuća ljudi tamo na brdu upirahu sve snage, služeći se najmodernijim sredstvima, kako bi uništili druge desetine tisuća ljudi, koji im ne učiniše nikada ništa na žao, kojih uopće nisu nikada vidjeli, a još manje poznavali. Budući da svaki od nas može u životu upasti u sličnu situaciju, bez svake sumnje je razumno brinuti se za svoje vječno spasenje . . .

Vratio se natrag u Australiju i opet stupio u poštansku službu. No, ozbiljne misli sve više obuzimahu njegovu dušu. Svaki tjedan bi se ispovjedio i gotovo danomice pristupao stolu Gospodnjem. Jednoga dana ga upita njegov stalni ispovjednik:

—Da li ste kada pomislili, da biste postali svećenik?

Gilroy je bio iznenađen ovim pitanjem. Poslije kratke stanke odgovorio je:

— Da, ali kad su i došle takve misli, nastojao sam ih što prije protjerati. Zašto? Jer osjećam, da sam potpunoma nesposoban i nedostojan.

— Nitko nije dostojan, a ipak Bog poziva ljude u ovu službu. A što se tiče sposobnosti, njih može čovjek steći dugogodišnjom naobrazbom u sjemeništu.

Nije prošlo mnogo vremena, i poštar je ušao u sjemenište, postao svećenik, nadbiskup i kardinal.

— Pa ovi se onda dobro snalaze kasnije...

— Upravo je tako, i to je glavna oznaka zakašnjelih zvanja. Ljudi su prošli kroz tešku škola života, te ga dobro poznaju, lakše se uživljuju u položaj svojih sugrađana i lakše shvaćaju potrebe Crkve u sadašnjim vremenima.

Velika briga...

U nekim zemljama mnogo se trude zadnjih godina. da odgoje što više zakašnjelih zvanja. U Barceloni izlazi jedna četvrtina svećenika iz takvih zavoda, u Sevilji jedna eptina, u Francuskoj 15%.

Nedavno otvoriše u Milanu novo sjemenište za takva zvanja. U Njemačkoj imaju ništa manje nego 18 ovakvih zaovda s dvije tisuće đaka, u Francukoj 15 sa 800 đaka !

Neki od spomenutih zavoda imaju prave gimnazije, gdje učenici u jednoj godini svršavaju po dva razreda. Drugdje opet imaju večernje škole ili pak dopunske tečajeve, već prema tome, kako prilike zahtijevaju.

Svi studenti bez razlike starosti moraju filozofske i teološke studije završiti redovito, kako to propisuju sveti kanoni...

Kod nas ne postoje zavodi za odgoj zakašnjelih zvanja, ali se takva zvanja ugrađuju u redoviti život naših sjemeništa. Imamo već i kod nas svećenika, koji su prije bili zidari, obrtnici, pravnici, pače i inženjeri. Upravo se sada sprema jedan bivši limar. I uspijeva mu veoma dobro. Bit će sigurno veoma cijenjen svećenik...

Primjeri ovakvih zvanja...

General Theisen nakon trpkih kušnja i doživljaja stupio je u bogosloviju i 8. ožujka 1952. godine služio svoju Mladu misu.

Dr Wilhelm Engländer, liječnik i šef jedne bolnice u Saarskoj oblasti, služio je Mladu misu na svoj 73. rođendan.

Na veliku Subotu godine 1954. u engleskom kolegiju u Rimu zaređen je trgovac — Frank Cavanagh — u 42. godini. Zatim jedan obraćenik, po zvanju apotekar — Gwly Jones — u 44. godini, jedan profesor povijesti na univerzi u Oxfordu — John Owen Hardwike — u 30. godini, i pukovnik engleske mornarice Francis Cave u 57. godini života.

U Holandiji 30- godišnji direktor osiguravajućega društva u Nymwegenu N. Bakker; u Americi pianista Ashley Pettis u 61. godini.

U Japanu nedavno je zaređen bivši pilot Jasakiui Tokugawa. Njegovi su pradjedovi vladali Japanom od 1603. do 1868. i bili su poznati kao progonitelji katoličke Crkve u Japanu.

U Portugalu Carlos Galamba, elektroinžinjer, postao je svećenik i posvetio se zapuštenoj djeci...

Odsjev Evanđelja...

— A koju ulogu i vrijednost imaju redovnici u Crkvi? iznenadi s pitanjem jedan od najstarijih?

— Oho, gle, gle, za što se ti to zanimaš! Najbolje će ti na to pitanje odgovoriti Papa Pijo XII. u svom govoru redovničkim starješinama 1958. godine, kad kaže, da Crkva ne bi kao Zaručnica Isusova bila dostojna Krista

svoga Žaručnika, niti bi ljudi u njoj mogli vidjeti visoki znak među narodima, kad se u njezinu krilu ne bi nalazili takvi, koji više primjernim životom nego riječima odsijevaju ljepotu Evanđelja...

— Nije li to zvanje ipak malo zastarjelo?

— Nipošto! Upravo neshvatljiv pokret prema redovima opaža se u današnje doba. Gotovo jače nego ikoje doba zadnjih godina... Treba se sjetiti samo Amerike... U najstroži trapistički red upravo hite mladi ljudi najrazličitijih zvanja... Poznat je Thomas Merton, mladi pisac, slikar, umjetnik, čovjek svjetske karijere... Ostavio je sve i sada živi samo Bogu i sastavlja knjige za braću ljude... Ali najtipičniji je jedan drugi...

Oficir i istraživač...

— Charles de Foucauld. Živio je kao upstinjak u Alžiru, a poginuo je od puščanog taneta 1916. godine... Prije je bio francuski oficir i priznat istraživač Afrike. Milost je preobrazila toga raskalašenoga čovjeka u poklonika, asketu, čovjeka molitve i apostola Afrike...

Cilj mu je bio nasljedovati siromašni i skroviti život Isusov u Nazaretu, propovijedati Evanđelje ne riječima, nego životom. Na svim kontinentima žive danas njegovi sljedbenici Mala braća i Male sestre Isusove među najsiromašnijima, da ih privedu Kristu jedino primjerom svoga života u duhu Evanđelja.

Geslo mu je bilo: »Svu djecu ove zemlje — kršćane i muslimane — židove i idolopoklonike — htio bih naučiti, da u meni gledaju brata, brata sviju ljudi«.

Mladiću, koji je došao pred Isusa s pitanjem, što treba učiniti, da dođe u kraljevstvo nebesko, Isus je odgovorio: »Vrši zapovijedi«. Ali kad mu je postavio novo pitanje, Isus odgovara:

— Ako hoćeš savršen biti, idi prodaj sve što imaš, podijeli siromasima i slijedi mene«.

To danas čine redovnici. Ne bi bio dobar znak za narod ili biskupiju, ako ne bi imali redovnika. Na sreću za to nema bojazni, jer njihov broj rapidno raste. Na čitavom ih svijetu ima 283.000. Od toga broja je 120.000 svećenika, i 163.000 bogoslova i subraće pomoćnika.

Svih muških redova i kongregacija ima sada 226. Najbrojniji su Isusovci sa 34.000 članova, Franjevci 26.000 Salezijanci sa 21.048 članova, Školska braća sa 17.000 članova, Kapucini sa 15.000 članova itd.

— Što su to braća pomoćnici?

— To su pravi redovnici, s istim zavjetima čistoće, poslušnosti i siromaštva kao i svi drugi redovnici, samo nikada ne postaju svećenici. Ne daju se rediti, pa su prema tome određeni za pomoćni posao svećenicima dotičnoga reda. Subraća zidaju crkve, opskrbljuju bolnice, brinu se za sve, što je potrebno za pravi kršćanski život, a nije strogo sakramentalnoga ili svećeničkoga značaja. Jedan svećenik je uzdisao: »O, kad bih imao uza se subrata-pomoćnika! Ne mogu si uopće zamisliti, koliko bih bio rasterećen«.

— Da li oni moraju ići u velike škole, kad stupe u red ?

— Ne moraju. Zadovoljni su svojim znanjem, ali se usavrše u kakvu poslu ili zanatu i time vanredno pomažu slavi Božjoj. Ako dođete u sjemenište na Šalatu

u Zagrebu, ondje ćete ih odmah vidjeti: jedan je električar, drugi je nabavljač i vozi automobilom stvari potrebne za život sjemeništa, treći je vinogradar, četvrti vodi ekonomiju na Horvatovcu... A opet Bogu služe i dionici su svih oprosta i milosti dotičnoga reda, kojem pripadaju...

Tko uzdržava sjemeništa?

Nekad je Crkva imala dosta zemlje i mogla je uzdržavati sama svoja sjemeništa. Danas to postaje dužnost svih kršćana. Zato je i uvedena posebna crkvena zapovijed — potpomagati potrebe Crkve, od kojih je prva — sjemenište. Svaki je kršćanin dužan to činiti...

U nekim je krajevima ta svijest veoma razvijena. Prije nekoliko godina podigoše u biskupiji Quebeck u Kanadi novo bogoslovno sjemenište. Biskupija broji 582.000 vjernika. Pripravljahu se pola godine za sabirnu akciju. Biskup je dozvolio, da su te nedjelje smjeli s propovjedaonice također i katolički laici pozivati župljane da se toj akciji velikodušno odazovu. Tom zgodom propovijedao je u Quebecku i sam gradonačelnik. Spomenute nedjelje sakupiše u cijeloj biskupiji oko 6 milijuna dolara, što bi značilo, da je svaki vjernik darovao oko 10 dolara — 7.500 dinara.

Ima i kod nas vjernika, koji pobuđuju divljenje zbog svoje požrtvovnosti za svećenička zvanja. Neka gospođa poklanjala je svaki mjesec čitavu svoju penziju za svećenička zvanja. Svećenik se nije usudio primati tako velik dar, a ona ga je uvjeravala ovako:

— Imam ja još kuću i vrt. Ta ne ću umrijeti od gladi. A ako i umrem, ništa zato, samo neka bude dovoljan broj svećenika...

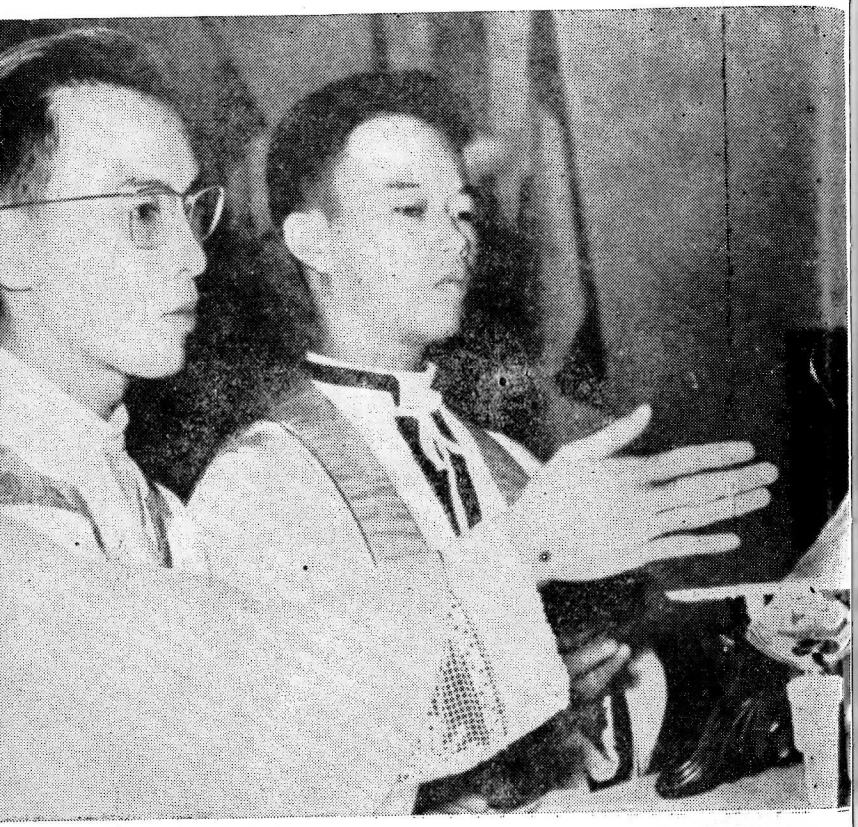

Za drugu katoličku gospođu čitamo, da je posvetila svoj čitav život djelu, da školuje siromašne mladiće za svećenike.

Jedne je godine pomogla 305 đaka, a u trideset godina potrošila je velik imutak za odgajanje stotine svećenika.

Mnogi od njih ne bi mogli nikad služiti svetu Misu, da nije bilo njezine velikodušnosti i požrtvovnosti. Plod svoje žetve žela je već na ovom svijetu: »Moj mladi kineski svećenik«, piše ona, »krstio je prve godine svoga rada 1500 poganske djece. Roditelji su tu djecu zanemarili pa ih je većina umrla odmah iza krštenja i pošla ravno u nebo. To 1500 djece, koja su spašena od sotone, samo su jedan mali dio plodova njegove prve misničke godine...

Toliko se troši za kojekakve budalaštine, a često znadu mnoga zvanja propasti, jer ih nema tko materijalno uzdržavati. Svaka osoba, koja pomaže svećenički podmladak, postane dionik svećenikovih dobrih djela, što ih on kasnije čini i milosti, koje iz toga izviru. I zato sama ima najviše od toga koristi.

Održana riječ.

— Velečasni, čitao sam lijep primjer ovakve svijesti, javi se iznenada Miro - Bosanac.

— Reci nam ga svima!

— Dvojica mladića iz Irske upoznali se na parobrodu koji je rezao valove Atlantika ploveći u Ameriku. Obojica su siromašni iseljenici. Idu trbuhom za kruhom. Jedan se od njih zvao Quigli, a drugi Dermot.

Riječ po riječ povjeriše međusobnu tajnu: Obojica bi htjeli biti svećenici. Ali nemaju novaca za školovanje... Mučan je to bio problem. Nisu sebi znali pomoći... Kad li iza nekoga vremena pade ovaj prijedlog: Neka barem jedan pokuša sreću. Jedan će od njih primiti namještenje, a sa zaradom neka izdržava drugoga, koji će poći u školu.

— I što su napravili?

Quigli se zakotrljao po palubi. Kocka je pala za Mc Dermota.

Otišli su u Ameriku, i Quigli je održao zadanu riječ. Zaposlio se i dio svoje plaće redovito slao Mc Dermotu. Bio je radin i štedljiv, pa ga je uzdržavao sve do ređenja. Kod Mlade mise on je prvi primio svetu Pričest iz ruku Mladomisnika i njegov blagoslov, kao da mu je vlastiti otac.

U razgovoru...

Tako je u nevezanom razgovoru prolazilo vrijeme. Padala su najrazličitija pitanja. Dečki su se otvorili. I kapelan se sam čudio, kako taj svećenički stalež zanima njegove mladiće. On je mislio, da nemaju za to osjećaja. Ali se pod pepelom svakidašnjice krilo u mnogima srce vruće za svaki idealizam.

— Imao je pravo Don Bosko, kad je rekao, da se u svakom drugom katoličkom mladiću krije svećeničko zvanje, samo ga treba probuditi.

Zanimali su se, gdje postoje dječačka, a gdje bogoslovska sjemeništa. Kapelan im je rastumačio, kako je naznačeno na kraju knjige. Palo je pitanje, što je bolje: da li što ranije ići u sjemenište, ili tek iza svršene srednjoškolske naobrazbe...

— Branko, reci nam na kraju, što te je najviše potaklo da si se odlučio za svećenički stalež?

To je bilo pitanje dana. Svima je na dnu srca ležalo, i kad je bilo izrečeno, svi su željno očekivali odgovor. Znali su ga kao jednoga između sebe. Nije bio ni bolji ni gori, nego upravo on... To znači, da bi taj motiv možda i kod njih upalilo, kad bi se s njime sastali...

— Dečki, počelo je s onim filmom o svećeniku Dumoulinu. Ali konačni i zadnji razlog je bio: želim popuniti prazna mjesta iza Marijana F. i Josipa B. Čuli ste o njima. Želim biti kao oni... Ili kao Slavko K. Taj je dečko kao obični radnik radio nekoliko godina u rudniku u Hrvatskom Zagorju. Polazio je večernju školu i postao rudarski tehničar. Tada se odlučio za svećenika. Otišao je u sjemenište. Svršio je osmi razred. Nalazio se pred bogoslovijom. I — nesreća. Uvodila se elektrika u kuću. Uhvatila ga struja... Na mjestu je ostao mrtav...

Kad je Isus išao pokraj mora Galilejskoga, vidje dva brata, Šimuna i Andriju gdje bacaju mreže u more. I reče im: »Pođite sa mnom, učinit ću vas ribarima ljudi. A oni odmah ostaviše mreže i pođoše za njim... I pošavši dalje vidje Jakoba i Ivana, njegova brata u lađici gdje popravljaju mreže i pozva ih. A oni odmah ostaviše svoga oca Zebedeja u barci s najamnicima i pođoše za njim...«

I na mene je pao taj Isusov pogled. Ja sam prepoznao Isusov glas u Marijanu, Josipu i Slavku. Bez krzmanja idem za Njim...«

Još netko zove?

— Znaš, Branko, tko je još na te svrnuo svoj pogled?

— Tko?

— Naša majka Domovina! odvrati kapelan zamišljeno.

— Kako to mislite ?

— Nisam toga nikada i nigdje osjetio tako snažno, kao kod sam sa splitskim biskupom bio u jednom malom selu dalmatinske Zagore.

— Što ste doživjeli?

— Pokušat ću vjerno iznijeti pred vas. Nastojte shvatiti i razumjeti ovaj zov iz najdubljih izvora našega bivstvovanja...?

Pjesma se čuje...

— Blagoslovili smo novo groblje u tom siromašnom gnijezdu. Sjedosmo u jednoj kući za priprostu večeru. Najednom začujemo osebujnu svirku.

Biskup je odmah shvatio. Samo me pogleda. Ništa ne reče. Ustane i prekriži se. Obojica smo otišli do susjeda.

Obična naša kamenjara. Niska vrata. Jedna prostorija. U kutu pokraj ognjišta poredala se brojna družina. Nad ognjištem visi lanac s kotlom...

— Ljudi, ništa se nemojte uzrujavati. Došli smo da čujemo mi vas, a ne vi nas...

Prišao mu je mlad čovjek od kakvih 30 godina. U rukama ima gusle javorove. Očito, stare su. Možda i dvije i tri stotine godina. Naslijedio ih je od svoga djeda, koji je na njih svirao do svoje 92. Malo u neprilici zapita:

— Koju ću da zapjevam Prisvitli?

— Jednu našu, ali staru, staru, koja svima otvara srca i govori o nama...

Suze u očima...

Posjedali smo na panjeve pokraj vatre. Plamen se poigrava na ozbiljnim, čvrstim licima i baca snažne sjene po čađavu zidu... Ljudi se i čeljad uozbiljiše... Unose se u daleku prošlost, koja je njima blizu... Na dohvat... Pokraj njih...

Guslar povuče nekoliko puta po strunama, a onda započe divnim glasom u narodnom desetercu... Pjevao je o oslobođenju Sinja.

Zulum je turski bio na vrhuncu... Neizdrživ... Ni žene ni djevojke nisu mogle živjeti... Djecu im odvlače u janjičare... Plač, glad i suze... Na svakom koraku strah i smrt... Ljudi su nemoćni... Sklapaju ruke prema Bogu...

Preda mnom uza zid sjedi jedna majka. Obučena je u crno odijelo... Bijela se košulja tek zamjećuje... Uspravna, podignute glave... Oči uprla u daljinu... Razumio sam, koga je Meštrović imao pred sobom, kad je izrađivao lik svoje majke, ili lik Majke domovine... Gleda nepomično... U krilu joj dijete od kakve četiri godine... Privinula ga k svojim majčinskim grudima, a suze joj cure niz lice...

Ona proživljava svaku riječ... I osjećaje mladih ugrabljenih djevojaka punih strave... I majki, kad im kidaju djecu s prsiju... To je nešto njezino... Više joj to znači nego film, nego radio... Svoj život živi i nalazi u tim događajima i napaja svoju dušu vječnim majčinstvom, koje iz njih struji...

Gledam lica osvijetljena samo od strane ognjišta... Netremice! Zaneseni...! Na oku Biskupovu cakle se dvije suze...

Zar ne vidiš Majko?

Opkolili su Turci grad... Nema više nade... Nema ni hrane, ni oružja, a više ni branitelja... Sve je izgubljeno po ljudsku sudeći...

Narod moli za pomoć... Čini pokoru pred milim likom Sinjske Gospe. Pokoru čini dan i noć. Pale se svijeće i vapaji se očajnički dižu Majci...

Guslar pjeva...

Sinjska Gospa u nebu čula je vapaje svoje siromašne djece. Odilazi svome Sinu Isusu pa će mu:

— Zar ne vidiš, Sinko, kako narod vapije i moli za pomoć... Čuj njihove prošnje, čuj uzdisanje i pomozi mu...

— Ne mogu, Majko, svojim grijesima su i više zaslužili. Zaboravili su na moj zakon... Pravda ih moja mora zahvatiti...

Drugi puta Gospa zaklinje svoga Sina za milost i smilovanje. Ali i sada Isus odbija: — Ne mogu, ne mogu...

I treći puta Majka progovara:

— Zar si, Sinko, zaboravio na ono bijelo mlijeko, kojim sam te dojila? Zar si zaboravio na one gorke muke, koja sam zbog tebe podnijela? Zar si zaboravio na one teške suze, koje sam za te prolila...? Ako se ne ćeš smilovati zbog njih, smiluj se jadnoj djeci zbog mene. Zbog moga majčina mlijeka, zbog mojih suza, zbog mojih patnja...

— Majko, nemoj ni riječi dalje... Ja sam plod Tvoga Srca, ja sam dar tvoje ljubavi... Kad me zaklinješ svojom ljubavlju, ne mogu ti odbiti molbe... Ne mogu nikada...

To je naš narod.

Pošast je pala na turski tabor... Nekoliko desetaka hiljada Turaka ostadoše ležati nemoćni... Narod se oslobodio...

— Sinjska Gospe, to si Ti nam dala,
Draga Majko, do neba Ti hvala!

Bio sam duboko ganut... Ali ne samo ja... Muškarci su spustili glavu, uprli pogled u vatru i upijali požudno svaki zvuk pjesme kao onaj, koji sluša glas oživjele majke... To je bio za njih svečani banket ljubavi i odanosti prema Gospi... Ali i prema narodu i rodnoj grudi... Biskup mi je polako stisnuo ruku i šapnuo:

— Velečasni, vidite, to je naš narod...

Te sam ga večeri duboko upoznao. Preda mnom se otvorila velika pećina. U njoj toplo, puno ljudskosti i plemenitosti srce moga naroda... Srce, koje traži nekoga, da mu bude i otac i majka. Sva se zvanja brinu za onaj kamen, onu liticu, onu grudu zemlje, koja to srce opkoljava. Svećenik je onaj, koji se ne zaustavlja na kori, nego ide ravno k srcu svoga naroda...

Da nisam bio svećenik, te bih večeri postao...

Veliki dan.

Sutradan na večer Branko je već bio u Zagrebu. Ondje ga je dočekao simpatični p. Prefekt riječima:

— Ti li si onaj, koji si pobijedio na utrci mopeda? Dobro nam došao...

Pošto je uredio svoje stvari u sobi za dnevni boravak, zaputio se prema sjemenišnoj crkvi. Kakvo je bilo njegovo iznenađenje! Kad je pogledao na glavni oltar, iznenadio se ugledavši mili lik Kristova Srca. Raširene ruke i otvoreno Srce govorili su mu da će ovdje naći izvor života i mira... Klekao je na jednu od brojnih klupa, zario svoju glavu u ruke. Samo je jedno govorio:

— Evo me, Gospodine, jer si me pozvao...: Radi sa mnom što hoćeš! Ako me pozoveš pače da slijedim i stope o. Ante te otiđem kao misionar u Bengaliju, znam da ću i ondje naći Tebe i Tvoje Srce... Znam i to da će mi biti dovoljno da budem sretan...

Iznenada se potrese. Kao dugo zadržavani plamen izbije mu iz srca, a zatim i iz ustiju pitanje:

— A zašto ne bih...

Kristovo Srce...

Točno u isto vrijeme u Brankovoj kući sestra je palila svijeće na kućnom oltaru Srca Isusova. Usred cvijeća stajao je lijepi lik Krista Kralja s probodenim Srcem.

I dok je u duši mladićevoj Božanski Sijač bacao klicu misionarskoga poziva, otac je Brankov upravo govorio svojoj družini:

— Izmolit ćemo jednu radosnu krunicu, da Isus i Marija vode našega Branka prema oltaru...

Za vrijeme molitve šaputao im je jedan glas tajanstvene riječi... Da li su ih čuli sjetilima tijela ili duha? Teško je to rasuditi, jer koji puta, duša bolje shvaća nego osjećaji... Svakako, jasno su razumjeli...

— Primio sam vaš dar... Hvala vam, roditelji, što ste mi darovali krv svoje krvi i plod svoje ljubavi. To vam nikada zaboraviti ne ću. Ja, Bog vaš! I sve vaše...!

Počeo je novi odsjek života! I za Branka i za njegove roditelje! Odsjek u znaku Kristova Srca... A tko gradi svoj život u tom znaku, taj svoj cilj sigurno postizava. Jer Isus Krist se nije razbacivao riječima, kada je obećao: »Ja ću im dati sve milosti, koje su potrebne njihovu staležu... Ja ću sva njihova poduzeća popratiti bogatim blagoslovom...«

Pogovor...

Mladi prijatelju! Pročitao si ove retke... Ne znam, što je u tvojoj duši prostrujilo. Ali znaš, što su rekli svježi, veseli dečki kojima je Branko postao kolega? Svojim poglavarima su doviknuli:

— Usudite se tražiti od nas mnogo! Tražite od nas mnogo! Tada ćete dobiti više nego očekujete...

Mladiću, je si li i ti osjetio da si ovoga kova? Da li u tebi kuca srce zažareno Kristovim idealizmom? Ne bi li i ti ušao u veliku Božju kovačnicu, u kojoj Krist Isus prekaljuje mlada srca, žareći ih plamenovima svoga vlastitoga?

Usuđujem ti se otvoreno govoriti!

Krist Isus i od tebe traži mnogo! Najviše! On sada, ovaj čas, kuca na tvoje srce...

Da, traži mnogo! Ali to smije i mora, jer je tvoj Bog! Jer zna da je u tebi velikodušna duša... Život mladoga čovjeka vrijedan je samo onda, kada se neopozivo odazove glasu svoga srca i svojih ideala...

Zar ne čuješ? Zar u svom srcu ne osjećaš neizmjernu čežnju i neodoljivu privlačnost za nečim velikim, plemenitim i plodnim? Kristov glas ne zapovijeda... On nagovara... On moli... I usrećuje!

Gospode moj!
Plamenim srcem te molju,
Višnji, o takav soj
Posij po hrvatskom polju!
O sij nam momke ko gordi kam,
Sa dušom žarkom, velikom!
Iz koje će crljen sukljat plam,
Iz koje ognjen će treskati grom!

1. Nadbiskupsko sjemenište u Zagrebu, Voćarska c. 106.
2. Biskupsko sjemenište u Pazinu, Istra
3. Sjemenište »Ruđer Bošković« u Dubrovniku
4. Biskupsko sjemenište u Zadru
5. Biskupsko sjemenište u Rijeci
6. Grkokatoličko bogoslovsko i dječačko sjemenište u Zagrebu
7. Sjemenište Hrv. franjevačke provincije u Zagrebu, Kaptol 9
8. Franjevačko sjemenište u Sinju, Dalmacija
9. Dominikansko sjemenište u Bolu na otoku Braču
10. Sjemenište Kapucina u Osijeku.
11. Sjemenište Salezijanaca u Križevcima.

Visoke Bogoslovske škole

1. Bogoslovski fakultet u Zagrebu, Kaptol 29
2. Dominikanska visoka bogoslovija u Dubrovniku
3. Bogoslovija Isusovaca u Zagrebu
4. Visoka teološka škola u Pazinu, Istra
5. Visoka bogoslovska škola u Đakovu
6. Visoka bogoslovska škola u Zadru
7. Visoka bogoslovska škola u Makarskoj

Novicijati.

1. Franjevački Hrv. Franjevačke Provincije u Cerniku
2. Kapucinski u Varaždinu
3. Isusovački u Zagrebu, Fratrovac 38.
4. Dominikanski u Dubrovniku
5. Salezijanski u Rijeci
6. Franjevaca Trećoredaca u Krku
7. Franjevaca sv. Jeronima na Košljunu, otok Krk
8. Konventualaca na Cresu
9. Franjevaca Presv. Otkupitelja na Visovcu kod Šibenika.

SADRŽAJ

UPITNICI POSLIJE FILMA

Prvi susret (9) — Zove se Dumoulin (9) — Tajna (11) — Misionareva molitva (12) — Hvala Ti, Isuse (13) — Čaša mlijeka (13) — Kod oltara Tvoga (14) — Pravi Dalmatinac (14) — I da bude sretan (14)

UTRKA MOPEDA

BMW od 250 kubika (16) — Na startu (17) — Možete na me računati (18) — Ulje na vatru (19) — Biskupova propovijed (19) — Spasiti duše (20) — 10.000 duša (21) — Svećenika! Svećenika! (22) — Žetva je velika (22) — Najmanje 500 (23) — Senjska biskupija (23) — Plamen Duhova (24) — Molim te — pozovi me (24)

PRED PODIGNUTIM ŠATOROM

Divne su šume (26) — Branko nije spavao (27) — Pater Duval (28) — A gdje ima najviše svećenika (29) — Mladi? (30) — Misionari? (30) Tko će požeti polja (31) — Iz Bosne (32) — Prošla su vremena...

(33) — *Svećenici gospoda ? (33) — Pođimo u Palermo! (33) — Okrenimo se u Bologna (34) — Slijedimo primjere (35) — Dominikanac Pierre (36) — U Parizu se smrznulo dijete (36) — Sedam minuta (37) — Revolucija dobrote (37) — Žetveni strojevi (38)'*

RAZMIŠLJANJA NAD LITICOM

S knjižicom (40) — Niste vi odabrali (40) — Posrednici života (42) — Prije smrt (43) U analima Crkve (43) Ženski plač (44) Molio je neprestano (45) — Divan lik (45) — Svećenik i Marija (46) — Ideal ljubavi (47) — Njegovo srce gori... (47) — Kako krivo... (48) — Sve počasti... (49) — Veličina... (50) — Oči uprte u sunce (50) — Dečki, na okup (51)

MOPEDI SU PRESPORI — HOĆEMO RAKETE !

Razrađivanje mopeda (52) — Praktična primjena... (53) — Ideja je bila prihvaćena (53) Dnevni red (55) — Iz Brankove bilježnice (56) — Početak... (57) — Život je vožnja (57) — U svemir ! ? Dalje... (58) — Slika astronauta (59) — Nisam znao... (60) — Bez straha (61) — Hvala Ti Bože ! (61) Veliki pothvat (62) — Mi letači... (63) — Kompas života (64) — Ugovor (65) — Kapelan se interesira (66)

U KAPELANOVOJ SOBI

Bojažljivost (67) — U veselom očekivanju (67) — U isto vrijeme (68) — Auto je jurio... (69) — Tri mlada života ! (70) — Nema čekanja (70) — Pitanja... (71) — Što ne treba (72) — Jasni pojmovi (73) — Odgovornost (73) — Opasnosti... (74) — Nisam najbolji đak (75) — Premalo svet... (76) — Kako je u Sjemeništu ? (76) — Put do oltara (78) — Svećenički jubilej (78) — Novinari su znatiželjni... (79)

BRANKOVO PISMO RODITELJIMA

Dok je vruće (80) — Dragi roditelji (80) — Tjedan dana... (85)

OGRADA ŠUTNJE JE PALA

Revanš utakmica (87) — Pitijski odgovor... (88) — Kao bomba (88) — Kardinal (90) — Velika briga... (92) — Primjeri ovakovih zvanja (93) — Odsjev Evanđelja... (93) — Oficir istraživač (94) — Isus i mladić (95) — Tko uzdržava sjemenište ? (96) — 305 đaka... (97) — Održana riječ (97) — U razgovoru (98) — Brankova riječ (99) — Još netko zove ? (100) — Pjesma se čuje... (100) — Suze u očima (101) — Zar ne vidiš, Majko ? (102) — To je naš narod (103) — Veliki dan (103) — Kristovo Srce (104) — Pogovor (105)

DODATAK

Dječačka sjemeništa (107) — Visoke bogoslovske škole (108) — Novicijati (108)

UPOTREBLJENI IZVORI

W. Doyle D. I.: Da li bih u svećenike? Zagreb 1924.
M. Žužek D. I.: Kraljica svećenika, Zagreb 1962.
W. Hünermann: Der Ritterschlag, Luzern 1956.
Z. Funk D. I.: Mladi Kristofori
Album »Pelerin«: Du Curé D' Ars aux prêtres de demanin, Paris 1959.

Još danas

NARUČI

KNJIŽICE "IZ ŽIVOTA":

- IZ ŽIVOTA U ŽIVOT
  (knjižica „IZ ŽIVOTA" broj 1) — Rasprodano
- LJUBAV SIĐE S NEBA
  (knjižica „IZ ŽIVOTA" broj 2) — Din 250
- LJUBAV DO KONCA
  (knjižica „IZ ŽIVOTA" broj 3) — Din 280
- KRIST U NAŠOJ BRAĆI
  (knjižica „IZ ŽIVOTA" broj 4) — Din 280

KNJIŽICE — pružaju Ti pravu orijantaciju
— hrane Te čistim idealima
— donose Ti živo Evanđelje

Zadnje 2 knjižice su ilustrirane sa slikama

Jesi li čitao?

POVIJEST KRISTOVA KRALJEVSTVA

I. svezak: GRIMIZNO JEDRO

Izašlo je iz tiska: najoriginalnije od svih povijesti. Čita se napeto kao roman. Tako živo i potresno možda još nitko nije opisao povijest Crkve.

Sa slikama. U tvrdom (platnenom) i broširanom uvezu.

NARUDŽBE slati na adresu:

SREĆKO CETINIĆ, OPATIJA, Rakovčeva 12